

M A G Y A R T U D O M Á N Y O S A K A D É M I A
M I S K O L C I
A K A D É M I A I B I Z O T T S Á G A

KÖZLEMÉNYEI 4.

1984

A szerkesztő bizottság elnöke: DR. KUN LÁSZLÓ

A kötetet összeállította: DR. TAKÁCS ERNŐNÉ és DR. TERPLÁN ZÉNÓ

Kiadja az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága

Kiadásért felelős: Dr. Zambó János

Készült az NME Sokszorosító Üzemében

Nyomdaszám: MAB 84-760 NME.

Miskolc-Egyetemváros, 1984

Engedély száma: 44956

ISSN 0230-4120

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
I. 1983-as változások a MAB szak- és munkabizottságaiban	6
II. A MAB működési szabályzata 1984. jan. 12-től érvényes	9
III. A MAB eseménynaptára 1983-ban	10
IV. Jegyzőkönyvek a MAB 1983. évi üléseiről	26
Szemes Lajos előadása "A közgazdasági szabályozás és vállalati reagensia"	
Szalai György előadása "A gabonaprogram megvalósításának helyzete Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben" címen	
V. Pályázati felhívás 1983-ra; eredményhirdetés	58
VI. A MAB 1983. évi működésének fontosabb adatai és az 1984-es munkaterve	63
VII. Beszámoló a MAB szakbizottságainak 1983. évi munkájáról és az 1984-es szakbizottsági munkatervek	68
VIII. Észak-Magyarország tudományos minősítettjeinek névsorában bekövetkezett változások 1983-ban	106
IX. A MAB-székház épületének története és a jelenlegi állapotának leírása	109
Névmutató	119

E L Ő S Z Ó

A Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/ Közleményei 4. számában arról az örömteljes eseményről lehet beszámolni, hogy 1983 végén a MAB-székház Miskolc belvárosában beköltözhetővé vált.

Amikor tehát a MAB-székház ünnepélyes avatására 1984 tavaszán sor kerül, lényeges minőségi változás áll be a MAB mindennapi életében, hiszen van a regionális tudományos életnek központja, az épületen belül kb. 100 személy befogadására alkalmas reprezentatív előadóterme, három mintegy 25-25 főt befogadó ülésterme, klubja, könyvtára, vetítőhelyisége, amelyekben kisebb létszámú ülések, megbeszélések ugyancsak megrendezhetők. Mindezek a lehetőségek Észak-Magyarország három megyéjének tudományos testületi életében az eddigieknél is hatékonyabb mozgalmat válthatnak ki.

A MAB Közleményei 4. száma, az előző számokban kialakult módon számot ad az elmúlt 1983-as év további MAB-eseményekről, de az utolsó fejezet összefoglalja a MAB-székház épületének történetét, és leírja jelenlegi állapotát.

Köszönet illeti a magyar nép áldozatkészségét, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezésére a többi hazai megyék után Borsod-Abauj-Zemplén, Heves és Nógrád megyék számára is biztosított egy ilyen célszerű és hasznos, szép épületet, amelyet Borsod-Abauj-Zemplén megye áldozatkészsége bocsátott rendelkezésre. Köszönet jár az áttervezés és átépítés alkotó és végrehajtó dolgozó munkásainak az átlagot jóval meghaladó minőségi munkáért. Végül hálával kell megemlíteni a Nehézipari Műszaki Egyetemet, amiért 1979-83 között - helyet adva - lehetővé tette a MAB eddigi működését.

Miskolc, 1984. február hó

Zambó János
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke

I.

1983-AS VÁLTOZÁSOK A MAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAIBAN

A következőkben kizárólag a munkabizottságokban bekövetkező változások, új szak- és munkabizottsági tagok, megszűnő tagságok szerepelnek. Nem tüntettük fel azokat a tudományos fokozat- és címbebeli továbbá beosztásbeli változásokat, amelyekről tudomást szereztünk, mert a Közlemények sorozatában bizonyos idő után ismét az egész szervezet közreadására lesz szükség.

Változások 1983-ban a Bányászati Szakbizottságban

Megszűnt munkabizottság:

1.1 Ásványbányászati Munkabizottság

Uj munkabizottság:

1.1 Bányászati történeti Munkabizottság

Elnök: Dr. Balla László a műsz. tud. kandidátusa, főmérnök
OÉÁ Vasérc Művei, Rudabánya, 3733

Társelnök: Dr. Zsámboki László okl. könyvtáros, levéltárvezető,
NME Levéltára Miskolc-Egyetemváros, 3515

Titkár: Sóvágó Gyula okl. bányamérnök, műszaki tanácsadó,
OÉÁ Vasérc Művei, Rudabánya, 3733.

Tagok:

Benke László okl. bányamérnök, tud. munkatárs, Nehézipari
Műszaki Egyetem Miskolc-Egyetemváros, 3515

Cserjési Miklós okl. bányamérnök, múzeumvezető, Nógrádi Szén-
bányák, Salgótarján, 3100

Dr. Csorba Csaba okl. levéltáros, igazgató, Borsod-Abauj-Zemplén m.
Levéltár, Miskolc, 3530

Daragó István okl. gépészmérnök, term. főmérnök, ÉSZAKKŐ V.
Tarcal, 3915

Dr. Kisvárkonyi Arnold okl. bányamérnök, műsz. főelőadó, Borsodi
Szénbányák Miskolc, 3501

Dr. Kun Béla okl. bányamérnök, főmérnök, OÉÁ Rézérc Művei,
Recsk, 3245

Dr. Lenóczky Alfréd a történelemtudományok kandidátusa, egy.
docens, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc-Egyetemváros, 3515

Miskey Kálmán okl. bányamérnök, oszt. vezető, OÉÁ Kutatási és
Termelő Művei, Recsk, 3245

Dr. Szalay László a műszaki tudományok kandidátusa, műszaki főelőadó, Borsodi Szénbányák, Miskolc, 3501

Szép Endre okl. bányamérnök, ny. főmérnök, Mád, 3909

Tóth Dániel okl. bányamérnök, csoportvez. főmérnök, Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség, Miskolc, 3527

Dr. Veres László okl. muzeológus, igazgatóhelyettes, Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 3529

Megváltozott nevű munkabizottság:

1.2 Érc- és ásványbányászati Munkabizottság

Gyakorlatilag változatlan összetételben

Uj társelnök: Dr. Mátyás Ernő a földtudományok kandidátusa, geológus OÉA Hegyaljai Művei Mád, 3909

Változások 1983-ban az Egészségügyi Szakbizottságban

2.4 Sportélettani Munkabizottság

Védnök: Dr. Velkey László az orvostudományok kandidátusa tanszékvezető egyetemi tanár, Gyermekegészségügyi Központ Miskolc, 3526

Elnök: Dr. Kassay László osztályvezető főorvos, Megyei Kórház Miskolc, 3526

Titkár: Csótai József tanszékvezető testnevelő tanár, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc-Egyetemváros, 3515

Tagok:

Dr. Abrányi Katalin főorvos, Megyei Kórház Gyermekegészségügyi Központ Miskolc, 3526

Dr. Biró Barna főorvos, Megyei Tüdőgyógyintézet Miskolc, Csabai kapu 36. 3529

Csillag Béla tanszékvezető testnevelő tanár, HSM TF Eger, 3300

Dr. Ditrói Sándor igazgató főorvos, Vasgyári Kórház, Miskolc, 3533.

Hrabár Sándor igazgató, MEDICOR Művek Miskolc, 3531

Madarász János testnevelő tanár, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, 3515

Dr. Molnár Pál főorvos, Megyei Sportorvosi Intézet Miskolc, 3529.

Dr. Peja Márta főorvos, Megyei Kórház Gyermekegészségügyi Központ Miskolc, 3526

Dr. Szarka Tivadar egyetemi tanár, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, 3515

Változások 1983-ban a Gépészeti Szakbizottságban

3.4 Gépkonstrukció-fejlesztési Munkabizottság új tagja

Katona Rezső műszaki igazgató, ELZETT Sátoraljaujhelyi Gyár-egység, Sátoraljaujhely, 3980

Változások 1983-ban a Közgazdaságtudományi Szakbizottságban

A szakbizottság új tagjai:

Dr. Fehér Alajos, TESZÖV Revizori Iroda vezetője Miskolc, 3525

Tóthné Dr. Sikora Gizella egyetemi adjunktus, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, 3515

A szakbizottságnak nem tagja 1983-tól:

Dr. Kratochwill Ferenc és Dr. Novák István

Változások 1983-ban a Társadalomtudományi Szakbizottságban

7.1 Filozófiai Munkabizottság

Új tag: Dr. Hársing László a filozófiai tudományok doktora, egyetemi tanár, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, 3515

7.3 Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottság

Új tagok: Dr. Homonnay Nándorné tanszékvezető főiskolai docens Comenius Tanítóképző Főiskola Sárospatak, 3950

Szabóné Dr. Fehér Erzsébet főiskolai docens, Comenius Tanítóképző Főiskola Sárospatak, 3950

Nem tagja a munkabizottságnak 1983-tól:

Dr. Kováts Dániel és Vályi Nagy Gyula.

Változások 1983-ban a Vegyészeti Szakbizottságban

A szakbizottság új tagjai:

Fás János, Borsod-Abauj-Zemplén megyei Növényvédő Állomásának főmérnöke, Miskolc, 3526

Dr. Novotni Zoltán tanszékvezető egyetemi docens, Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc, 3515

II.

A MAB MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁT - A MAB KÖZLEMÉNYEI 3. SZÖVEGE-
ZÉSE SZERINT /74-89. OLD./

A MAB ELNÖKE 1984. JAN. 12-ÉN ALÁIRTA.

Ettől az időtől kezdve a MAB ezt tekinti működésében irány-
mutatóul.

III.

A MAB ESEMÉNYNAPTÁRA 1983-BAN

1983. jan. 11. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megtartotta 6. ülését a Borsod-Abauj-Zemplén Megyei Kórház klubjában. A szakbizottság új munkabizottságokat javasolt: "Malignus lymphoma" néven /vezetője: Berkessy Sándor/; "Mentalhigiénés" néven /vezetője: Aszódi Imre/; "Nukleár medcinális" néven /vezetője: Szomor László/; "Sportbiológiai" néven /vezetője: Kassai László/.
1983. jan. 11. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága által rendezett Tudományos Ülésen Miskolcon, a Megyei Kórház előadótermében Petri Gábor akadémikus, az MTA Orvostud. Osztályának elnöke, a SZAB tagja tartott előadást "Tudomány és gyakorlat" címen. Az előadásról hosszabb elemzéssel az Észak-Magyarország c. napilap jan. 12. száma számolt be.
1983. jan. 13. Bihari Ottónak, az MTA r. tagjának, a Pécsi Akadémiai Bizottság jan. 5-én elhunyt elnökének temetésén a MAB-ot Terplán Zénó tud. titkár képviselte, aki ezt az alkalmat felhasználva tárgyalta Tigyi József akadémikussal, a PAB alelnökével és Czeglédi Bélával, a PAB tud. titkárával.
1983. jan. 13. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatgazdálkodási Munkabizottsága megtartotta 8. ülését Ózdon, a Pártoktatás Házában.
1983. jan. 14. A MAB szakbizottsági titkárai az NME-n az előző év szakbizottsági munkájának adatait egyeztették és megbeszélték az ez évi munkatervüket.
1983. jan. 20. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagvizsgálati Munkabizottsága megtartotta 7. ülését Miskolcon, az LKM-ben.
1983. jan. 24. Az MTA Gépszerkezettani Bizottsága - a MAB rendezésében - megtartotta 60. ülését az NME-n Terplán Zénó bizottsági elnök vezetésével. A "Gépszerkezetek szilárdsági és dinamikai tervezése számítógéppel" témában az NME három tanácske /Gépelemek, Mechanika, Szerszámgépek/, továbbá a KOGÉPTERV, VIDEOTON és a SZTAKI számolt be saját helyzetéről.
1983. jan. 29. Salgótarjában országos Tud. Tanácskozáson Madách Imréről emlékeztek meg, amelyen képviselte magát a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Irodalomtudományi Munkabizottsága. A tanácskozásról részletesen beszámolt a Nőgrád c. napilap jan. 30. száma.

1983. febr. 4. A MAB elkészítette és elküldte az MTA Elnökségének jelentését az 1982. évi tevékenységről.
1983. febr. 9. Zambó János, a MAB elnöke és Terplán Zénó, tud. titkár meglátogatta az NME Állam- és Jogtudományi Intézetét. Tárgyalás folyt egy a jogászokat tömörítő új szakbizottság megalakításáról.
1983. febr. 15. Prónay Gábor, a MAB Egészségügyi Szakbizottságának elnöke a Borsod-Abauj-Zemplén megyei Kórházban tájékoztatta a Miskolc városi Egészségügyi PB szakmapolitikai bizottságot a szakbizottság szakmapolitikai tevékenységéről. Az ülést Fekete Tamás bizottsági elnök vezette.
1983. febr. 17. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága és mind a 8 munkabizottsága együttes, majd külön-külön munkabizottsági ülést tartott Egerben az MSZMP Heves megyei Okt. Igazgatóságon. A kibővített szakbizottsági ülésen - amelyet Bandur Károly szakbizottsági elnök vezetett - Bánfalvi István /MSZMP KB TKK Osztályának munkatársa/ konzultációt tartott ideológiai és művelődéspolitikai kérdésekről. A szakbizottsági ülésről részletesen beszámolt a Népujság c. napilap febr. 18. száma.
1983. febr. 17. Prónay Gábor, a MAB Egészségügyi Szakbizottságának elnöke az NME kibővített Rektori Tanácsülésén vett részt, amelyet Czibere Tibor az MTA 1. tagja, rektor, a MAB tagja vezetett. A megbeszélés tárgya: előzetes megállapodás az NME és a MAB Egészségügyi Szakbizottsága között kötendő együttműködésről.
1983. febr. 21. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Történelemtudományi Munkabizottsága kétnapos tanácskozást rendezett Salgótarjánban, a Nógrádi Sándor Múzeumban. Az ülésen részt vettek a régió levéltárosai, régészei és történészei, továbbá a debreceni KLTE, a Történettud. Intézet és a Fővárosi Levéltár képviselői. Először a városi és megyei szabályrendeletek kiadásának egységes szempontjait tárgyalták meg, majd a régészeti kutatások felhasználásának összehangolásáról volt szó.
1983. febr. 22. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagismereti és technológiai Munkabizottsága megtartotta 7. ülését az NME-n.
1983. febr. 22. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Petrolkémiai Munkabizottsága megtartotta 2. ülését Leninvárosban, a TVK-ban.
1983. febr. 23. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszíni szénbányászati Munkabizottsága és az OMBKE

közös rendezvényén, Gyöngyösön, Bocsánczy János munkabizottsági elnök a "Külfejtési nagygépek üzemellenőrzésének automatizálása" c. előadást tartott.

1983. febr. 23. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Korrózió-
védelmi Munkabizottsága megtartotta 4. ülés-
t az NME Általános és fizikai kémiai Tan-
székén.
1983. febr. 23. Berecz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottsága
Környezetvédelmi Munkabizottságának elnöke
részt vett Budapesten az MTA "A környezetvé-
delemmel összefüggő feladat" témájú kerek-
asztal-konferenciáján.
1983. febr. 25. Nagy Aladár, a MAB Közgazdaságtudományi Szak-
bizottságának elnöke részt vett Budapesten
az MTA "Az infrastruktúra hosszútávú fejlesztésének fő irányai /1982-2000/" témájú kerek-
asztal-konferenciáján, amelyen az MTA Műsz.
Tud. Osztályát Simon Sándor, az MTA 1. tagja,
a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke kép-
viselte.
1983. febr. 25. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Karbantar-
tás optimalizálási Munkabizottsága megtartot-
ta 9. ülését Bp.-en, a VEGYTERV székházában.
1983. márc. 1. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Környe-
zetonkológiai Munkabizottsága megtartotta
6. ülését Miskolcon, a megyei KÖJÁL-ban.
1983. márc. 3. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának
Filozófiai Munkabizottsága társrendezője volt
Egerben annak a konferenciának, amelyen Ágh
Attila filozófus "A politikatudomány szerepe
Marx Károly munkásságában" címen tartott elő-
adást.
1983. márc. 4. A MAB Egészségügyi Szakbizottságon belül meg-
alakult a Sportbiológiai Munkabizottság Mis-
kolcon, a Borsod-Abauj-Zemplén megyei Kórház-
ban. Jelen volt Nádori László, az MTA-OTSH
Sport- és Mozgásbiológiai Bizottságának tit-
kára, a TF rektorhelyettese. A munkabizottság
vezetősége: védnök Velkey László professzor,
elnök Kassai László, titkár Csótai József. Az
alakuló ülésről a Déli Hírlap c. napilap márc.
26. száma számolt be részletesebben.
1983. márc. 4. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és
építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága
megtartotta 7. ülését Miskolcon, az EÁÉV szék-
házában.
1983. márc. 9. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezet-
védelmi Munkabizottsága megtartotta 7. ülését
az NME Általános és fizikai kémiai Tanszékén.

1983. márc. 15. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalati innovációs Munkabizottsága megtartotta 11. ülését az MTA Bányászati Kémiai Kutatólaboratóriumában, Miskolcon. Tóth József a laboratórium igazgatója, MAB-tag mondott beszédet "Miskolc város termelő és nem termelő üzemeinek és intézményeinek kutató-fejlesztő tevékenysége" címen. Társelőadó Dobránszky Mihály volt.
1983. márc. 17. A MAB Bányászati Szakbizottságának Geo-Munkabizottsága megtartotta 7. ülését az NME-n. Hámor Géza mondott beszédet a "Földtani kutatás feladatai Észak-Magyarországon" és Ádám Oszkár "A nyersanyagkutatás Észak-Magyarországon" címen.
1983. márc. 18. Az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplén megyei PB-ének VB-je - Grósz Károly első titkár vezetésével - megtárgyalta a Zambó János MAB-elnök által előterjesztett "Tájékoztató a Miskolci Akadémiai Bizottság munkájáról" tárgyú anyagot. Az ülésen jelen volt a VB-tagok mellett Gordos János, az MSZMP Nógrád megyei PB-ének titkára, Vasas Joachim, az MSZMP Heves megyei PB-ének osztályvezetője, Hajdu István az MSZMP KB TKKO alosztályvezetője és Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.
1983. márc. 18. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 5. ülését Egerben a SZOT Munkavédelmi Felügyelőségén.
1983. márc. 22. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága társrendezője volt "A biomassa teljeskörű hasznosításáról" tárgyú egynapos vitának Egerben, a Technika Házában. A vitát Szalai György szakbizottsági elnök vezette. Jelen volt Láng István akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese. A vitabevezető előadást Csete László tartotta. A vitáról részletesen beszámolt a Nógrád és a Népujság márc. 23. száma.
1983. márc. 22. A TMB megbízásából a MAB megrendezte az NME-n az 5. kandidátusi védést. Váradi Károly okl. gépészmérnök /BME Gépszerkezettani Intézete/ védte meg sikerrel a "Golyóscsapágyak élettartamának növelése az érintkezési, a súrlódási és a feszültségi állapot érzékelése és módosítása útján" c. értekezését. A nyilvános vitában - amelyet Terplán Zénó, a műsz. tud. doktora vezetett - heten szólaltak fel. A jelenlévők száma 40 /köztük 4-en a műszaki tud. doktorai, 8-an kandidátusai/.
1983. márc. 23. A MAB Gépészeti Szakbizottsága társrendezője volt az NME-n az "Új eredmények és fejlesztések a FESTO-pneumatikában" c. előadássorozatnak.

1983. márc. 24. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága megtartotta 6. ülését az MTA Bányászati Kémiai Kutató Laboratóriumában, Miskolcon.
1983. márc. 30. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága társrendezője volt a "Fordítás és nyelvművelés" tárgyú felolvasó ülésnek Miskolcon, amelyről az Észak-Magyarország c. napilap márc. 31. száma számolt be részletesen.
1983. márc. 31. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatgazdálkodási Munkabizottsága megtartotta 9. ülését Egerben, a Finomszerelvénygyárban.
1983. ápr. 3. Hosszabb interjú jelent meg a Nógrád c. napilapban, amelyben "Nógrád megye tudományos életéről" Szalánczay György, a Megyei Tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője válaszolt a kérdésekre.
1983. ápr. 4. Zambó Jánost, a MAB elnökét a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a "Szocialista Magyarországért Érdemrend"-del tüntette ki.
1983. ápr. 7. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Gastroenterológiai Munkabizottsága a gyöngyösi Bugát Pál Kórházban "A korszerű gastroenterológiai többszintes ellátás diagnosztikus, terápiás és gondozási problémái" témájú konferenciát rendezett, amelyen a moderátori szerepet Prónay Gábor szakbizottsági elnök látta el. 10 előadás hangzott el.
1983. ápr. 8. A MAB Bányászati Szakbizottsága - a külföldön tartózkodó szakbizottsági elnök távollétében Takács Ernőnek, a Geo-Munkabizottság elnökének vezetésével - megtartotta 8. ülését Miskolcon, a BSZV székházában. Napirenden szerepelt "A bányamérnökképzés hazai helyzete és feladatai a felsőoktatás reformjának tükrében" c. anyag vitája.
1983. ápr. 8. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Gépkonstrukció-fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 6. ülését Sajóbáonyban, az ÉVM-ben. Garamvölgyi Tivadar tartott előadást a "DITEK rugalmas tengelykapcsolók"-ról.
1983. ápr. 12. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága Salgótarjánban, a Megyei Kórházban tudományos ülést tartott Prónay Gábor szakbizottsági elnök vezetésével, amelyen 5 előadás hangzott el.
1983. ápr. 13. A MAB megtartotta 8. ülését az NME tanácstermében Zambó János elnök vezetésével. Napirenden szerepelt a MAB és szakbizottságai 1982. évi beszámolója és az 1983. évi munkaterve,

továbbá a MAB 1983-ban meghirdetendő pályázati témái és a MAB működési szabályzatának a jóváhagyás előtti vitája. Az ülésen részt vett Hajdú István, az MSZMP KB TKKO alosztályvezetője és Porkoláb Albert, a Borsod-Abauj-Zemplén megyei Tanács elnökhelyettese. Az ülésről a Népszabadság, a Nógrád, az Észak-Magyarország c. napilapok következő napi számai hirt adtak.

1983. ápr. 15. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága vendégül látta a Borsod-Abauj-Zemplén megyei Kórházban az NME tanszékvezető professzorait és docenseit. E tárgyalás eredményeként a Megyei Kórház főigazgatója: Molnár György és az NME rektora: Czibere Tibor máj. 4-én írta alá a két intézmény együttműködési szerződését.
1983. ápr. 18. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottsága megrendezte Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban kibővített tagozati ülését, amelyen két előadás hangzott el:
Horváth Márton /MPT-főtitkár/: A mai magyar közoktatás alapkérdései;
Balogh László: A képességfejlesztés pedagógiai, lélektani kérdései.
1983. ápr. 21. Együttes és kibővített ülést tartott a MAB három szakbizottsága /Gépészeti, Kohászati, Közgazdaságtudományi/ az NME-n, amelyet a szakbizottsági elnökök felkérésére Terplán Zénó, a MAB tud. titkára vezetett le. Az ülés megvitatta "Az acélok gyártása, választéka, minősége, ára és a felhasználók igényei" c. írásban előre elkészített anyagot.
1983. ápr. 21. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága megtartotta 7. ülését Tégláson, a HIM-ben. Novotni Lajos ismertette a HIM anyagmozgatásának komplex fejlesztését.
1983. ápr. 26-29. Az International Federation for the Theory of Machines and Mechanisms /IFTOMM/ E/ jelű állandó bizottság a tudományág történetének kérdéseivel foglalkozik és magyar elnöke van: Filemon Józsefné /BME docense/. Az ülést - más akadémiai szervek és az NME közreműködésével - a MAB rendezte. Az ülésen 7 külföldi vett részt. Ápr. 27-én került sor a "8. Mechanizmusok és hajtóművek" tárgyú szakmai szeminárium megrendezésére, amelynek témaköre: A mechanizmusok és hajtóművek nemzetközi történetének egyes kérdései. 9 előadás hangzott el /köztük néhányat a külföldi vendégek tartottak/.
1983. ápr. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának elnöke: Prónay Gábor és titkára: Nagy György Debrecenben megbeszélést folytatott Leövey Andrással, a DAB Orvosbiológiai Szakbizottságának elnökével.

1983. máj. 4. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága társrendezője volt a megnyílt 21. BMKH'83-nak.
1983. máj. 5. A Déli Hírlap c. napilap hosszabb interjút közölt Földy Ferencsel, a sárospataki Comenius Pedagógiai Főiskola főigazgatójával, a MPT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tagozatának elnökével, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának tagjával. A beszélgetés címe: a pedagógus és a tudomány.
1983. máj. 12. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága társrendezője volt a BMKH'83 "Anyagmozgatás és gépei" tárgyú tanácskozásnak, amelyen 28 előadás hangzott el és amelyet Lévai Imre munkabizottsági elnök nyitott meg.
1983. máj. 12. A freibergi Bergakademie Marxizmus-leninizmus Tanszékének vezetője, Prof. G. Seidel - Nagy Aladárnak, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottság elnökének társaságában - meglátogatta a MAB-ot, ahol Terplán Zénó, a MAB tud. titkára válaszolt az érdeklődő kérdésekre.
1983. máj. 12-14. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága társrendezője volt a "Családtervezés a gyakorlatban" témájú III. Nemzetközi Kerekasztal Symposium-nak, amelynek megnyitására a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórházban került sor, a további rendezvények Miskolc-Tapolcán, a Park Motel-ben voltak. A szimpóziumot Hutás Imre egészségügyi miniszterhelyettes nyitotta meg. Főrendező: Aszódi Imre volt. A szimpóziumról az Észak-Magyarország máj. 13. száma számolt be.
1983. máj. 13. Tanácskozás volt a MTESZ bp-i székházában több taggyűlés /OMBKE, GTE, ÉTE, KTE, MEE/ közös rendezésében. A téma: a vaskohászati termékekről szólt. A MAB Gépészeti, Kohászati, Közgazdaságtudományi Szakbizottságainak ápr. 21-én hozott együttes határozatát Simon Sándor, az MTA 1. tagja, a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke ismertette. Az ülést Székér Gyula, az OMF elnöke vezette be és Juhász Ádám ipari minisztériumi államtitkár mondott vitaindító beszédet.
1983. máj. 14. "Tudománypolitikánk a szocialista fejlődés szolgálatában" c. hosszabb cikket írt a "Nógrád" napilapban Gordos János, a Nógrád megyei PB titkára, amelyben többször is hivatkozik elismerően a MAB munkájáról.
1983. máj. 19. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Néprajzi Munkabizottsága társrendezője volt Párádón az "Eredmények a Mátraalja néprajzi kutatásában" tárgyú tájkonferenciának. 4 előadás hangzott el.

1983. máj. 19-21. A MAB Kohászati Szakbizottságának Metallurgiai Munkabizottsága társrendezője volt az NME-n megtartott "III. Metallurgiai Konferenciá"-nak. Bevezető előadást Soltész István ipari Miniszterhelyettes mondott "A hazai metallurgia helyzete és szerepe a népgazdaságban" címen. Utána több mint félszáz előadás és felkért hozzászólás hangzott el. A konferenciáról hosszabb hírt adott az Észak-Magyarország c. napilap máj. 20. száma.
1983. máj. 23. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága megtartotta 7. ülését az NME-n. Huszár István, az MSZMP KB tagja, az MSZMP Társadalomtudományi Intézetének főigazgatója tartott előadást "A gazdaság és politika kapcsolata" címen.
1983. máj. 25. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 12. ülését Sárospatakon, a "Kossuth" Mezőgazdasági Termelőszövetkezetben Szalai György szakbizottsági elnök vezetésével. 2 előadás hangzott el. Utána a résztvevők megtekintették a Bodrogközben az Mg. Tsz. meliorációs munkáit. Az ülésről az Észak-Magyarország c. napilap máj. 26-án hosszabban beszámolt.
1983. máj. 25. A MAB Egészségügyi Szakbizottságán belül megalakult a Mentálhygienés Munkabizottság Miskolcon, a Megyei Kórházban.
1983. máj. 27. A DAB Matematikai és Fizikai Szakosztályának egri ülésén a MAB-ot Vincze Endre és Szabó János képviselte.
1983. jun. 1. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottsága Salgótarjánban társrendezőkkal tanácskozást szervezett a József Attila Megyei Művelődési Központban, amelynek tárgya: véleménycsere az oktatásról, életmódról, művelődésről - volt.
1983. jun. 2. "A szellemi tőke hasznosításáért" címen a MAB három évről jelent meg hosszabb cikk a Népszabadság hasábjain.
1983. jun. 2. "A MAB Gépészeti Szakbizottságának Karbantartás optimalizálási Munkabizottsága megtartotta 10. ülését a TVK bp.-i kirendeltségén.
1983. jun. 2. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága megtartotta 6. ülését Putnokon.
1983. jun. 2. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalati innovációs ill. Vállalatgazdálkodási Munkabizottságai az Alkotó Ifjúsági Egyesülés területi képviselőjével szakmai összejevetelt rendeztek "A fiatal értelmiség feladatai az új típusú műszaki fejlesztésben" címen Miskolcon az MSZMP megyei PB székházában.

1983. jun. 7. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagismereti és technológiai Munkabizottsága megtartotta 8. ülését a salgótarjáni SKÜ-ben. Az ülés gyárlátogatással egybekötött ankét volt "A hazai hegesztőhuzal-gyártás helyzete" témakörben 2 vitaindító előadással.
1983. jun. 8. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága megtartotta 8. ülését Miskolcon a MTESZ-székházban.
1983. jun. 8. A MAB Bányászati Szakbizottságának Geo-Munkabizottságán belül megalakult "Darno"-témabizottság ülést tartott Miskolcon a BSZV-nál.
1983. jun. 8-9. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága "Anyagmozgatási-raktározási folyamatok számítógépes tervezési, irányítási és vizsgálati módszerei" c. országos tudományos-műszaki tanácskozást rendezett társrendezőikkel az NME-n, amelyen 15 előadás hangzott el.
1983. jun. 15. A MAB szakbizottsági titkárai tapasztalatcserére megbeszélést tartottak Kompolton, a GATE Kutató Intézetében.
1983. jun. 24. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Sportbiológiai Munkabizottsága mozgásműveltségi szimpóziumot rendezett Miskolcon, a Megyei Kórház Gyermekegészségügyi Központjában.
1983. jun. 24. Kazincbarcikán, a BVK-ban ülést tartott az MTA Kémiai technológiai és vegyi környezetvédelmi Munkabizottsága Korányi György munkabizottsági elnök vezetésével. Jelen volt és felszólalt Berecz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottsága Környezetvédelmi Munkabizottságának elnöke.
1983. jun. 28. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága és a Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiái Munkabizottsága együttes ülést tartott Kompolton, a GATE Kutató Intézetében. 3 előadás hangzott el.
1983. jun. 30. A MAB Bányászati Szakbizottságának Ércbányászati Munkabizottsága megtartotta 6. ülését az OEÁ Kutató és Termelő Művében Egerben.
1983. jul. 6. A MAB Bányászati Szakbizottságának Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottsága megtartotta 6. ülését a Borsodi Szénbányák Vállalatnál Miskolcon.
1983. jul. 12. A Népszabadság-ban "A szellemi élet regionális központjai" c. hosszabb elemző cikk jelent meg.
1983. aug. 9. A Déli Hírlap c. napilap fényképekkel hosszabb cikket közölt a MAB leendő székházának átalakító munkálatairól.

1983. aug. 26. Az "Észak-Magyarország"-ban cikk jelent meg "Varga Éva kútja" címen, amelyben szó van arról, hogy a szobrászművésznek egyik legújabb alkotása a MAB új székházába kerül.
1983. szept. 6-10. A szocialista országok akadémiainak "7. Nemzetközi Kollokviumára a Fémek Mechanikai Főgyártása tárgyában" c. rendezvényt társrendezők nevében a MAB vállalta. A megnyitót Terplán Zénó, a MAB tud. titkára mondta. A rendezvény helye: Mályi volt. 41 előadás anyaga érkezett, amely az NME idegen nyelvű közleményei két köteteként jelent meg. Az eseményről a Magyar Nemzet c. napilap szept. 7. száma beszámolt.
1983. szept. 15-16. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Malignus lymphoma Munkabizottsága - együtt a PAB, SZAB és VEAB hasonló elnevezésű munkabizottságaival - Pécsen, a PAB székházában konferenciát rendezett, amelyen 16 előadás /köztük NSZK-előadókkal/ hangzott el, és további két poster discussió-ra került sor. A MAB munkabizottsága részéről Berkessy Sándor munkabizottsági elnök, továbbá Keresztury Sándor tartott előadást.
1983. szept. 20. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatgazdálkodási Munkabizottsága megtartotta 10. ülését Miskolcon, az EMÁSZ-székházban.
1983. szept. 22. A MAB társrendezője volt az NME Mechanikai technológiai Tanszéke által rendezett bemutatásnak az NME-n, amelyen a svájci Oerlikon cég ismertette hegesztőberendezéseit és hegesztő anyagait.
1983. szept. 22. Az MTA vendégeként hazánkban tartózkodó J. Deveril, a Royal Society külügyi igazgatója érdeklődött miskolci látogatása során a MAB munkájáról. Czibere Tibor, az MTA 1. tagja, az NME rektoraként és a MAB tagjaként mind az NME, mind a MAB tevékenységéről tájékoztatta a vendéget.
1983. szept. 23. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Konstruktív-fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 7. ülését Gyöngyösön, a Mikroelektronikai Vállalatnál.
1983. szept. 23. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Sportbiológiai Munkabizottsága szakmai megbeszélést rendezett a Magyar Biológiai Társaság Mozgásbiológiai Szakosztályának közreműködésével az NME-n. Nemessuri Mihály vezette be vendégként a megbeszélést, amelyen R. Rodanov /Milanó/ és A. Tosoni /Milanó/ tartott előadást az emberi mozgás vizsgálatáról és az egészségvédő pedagógiai szempontokról.

1983. okt. 5. A MTESZ, a TIT és a MKT Nógrád megyei Szervezetei közösen rendezték meg a XIII. Nógrádi Műszaki és Közgazdasági Hónapot /NMKH-t/, amelyet Nagy Aladár, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának elnöke nyitott meg "A vállalati innovációs tevékenység tapasztalatai, további feladatok" című előadásával Salgótarjánban, a TIT-székházban. Jelen volt Bandur Károly a MAB alelnöke.
1983. okt. 7. A "Népujság"-ban hosszabb cikk jelent meg Nagy Józsefről, a HSM TF főigazgatóhelyetteséről, a MAB tagjáról, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottság tagjáról, a Történelemtudományi Munkabizottság elnökéről. A cikk kitért a MAB munkájára is.
1983. okt. 7. A Heves megyei MKH keretében, a MAB-bal közös rendezésben hangzott el Mihályi Margit "A gyógyszerhatások ellenőrzése gyógyászati spektrofotometriás eljárással" c. előadás Egerben, a HSM TF-án.
1983. okt. 12. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága az SZTE-vel "Téglaipari Szaknapot" rendezett a Mályi Téglagyárban.
1983. okt. 12. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága társrendezője volt a "Nyelvtudomány, nyelvoktatás és nyelvi közvetítés" c. továbbképzésnek Ózdon, a Párt- oktatók Házában. 3 előadás hangzott el.
1983. okt. 13. A MAB Bányászati Szakbizottságának Geo-Munkabizottsága megtartotta 8. ülését az NME-n.
1983. okt. 17. A Nógrád megyei PB Agitációs és Propaganda Osztálya megtárgyalta Salgótarjánban a megye tudományos koordinációját. Az előterjesztő Bandur Károly, a Nógrád megyei OI igazgatója, a MAB alelnöke volt.
1983. okt. 18. A MAB Bányászati Szakbizottságának Ércbányászati Munkabizottsága Recsken, a Bányász Művelődési Házban "Nagymélységű bányák foglalkozás-élettani és ergonómiai kérdései" tárgyú munkaértekezletet rendezett, amelyen jelen volt Szilas A. Pál szakbizottsági elnök is. Összesen 8 előadás hangzott el, amelyről megemlékezett a Népujság okt. 20. száma is. A munkaértekezletet egy nappal előbb bányajárás vezette be.
1983. okt. 18. Az MM Tudományszervezési és Informatikai Intézete meglátogatta Egerben a HSM TF-t. Az intézménylátogatáson a MAB-ot Nagy József főigazgatóhelyettes, a MAB tagja képviselte.

1983. okt. 21-22. A Magyar Gastroenterológiai Társaság Kutató Fóruma a PAB Gastroenterológiai Munkabizottságával tud. szimpóziumot rendezett Pécsen, a PAB székházában. A szimpóziumon a MAB Egészségügyi Szakbizottsága részéről Prónay Gábor, Nagy György és Ujszászy László tartott előadást.
1983. okt. 21-22. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága - a MTESZ Borsod megyei Szervezetével és az SzVT Borsod megyei Szervezetével - megrendezte a miskolc-diósgyőri Vasas Művelődési Központban "A vállalati gazdasági teljesítmények növelése, műszaki innovációk révén" c. szemináriumot, amelyen 7 előadás hangzott el.
1983. okt. 25. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Néprajzi Munkabizottsága vezetőségi ülést tartott Egerben, a Dobó István Vármúzeumban.
1983. okt. 26. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága az SZTE-vel megrendezte a HCM Tanácstermében a "Cementipari Szaknapot".
1983. okt. 26-28. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagismereti és technológiai Munkabizottsága a GTE Borsod megyei Szervezetével és a GTE Központi Hőkezelési Szakosztályával megrendezte Miskolc-Tapolcán, a Juno-Szállóban a "10. Országos Hőkezelési Szemináriumot", amelyet Terplán Zénó, a MAB tud. titkára, a GTE elnöke nyitott meg. A Szemináriumon 4 plenáris és 24 poszterelőadás hangzott el, amelyről az "Észak-Magyarország" okt. 27. sz. számolt be.
1983. okt. 26. Terplán Zénó, a MAB tud. titkára a HNF miskolci értelmiségi ankétján ismertette a MAB eddigi tevékenységét.
1983. okt. 27. Befejeződött a 13. Nógrádi Műszaki és Közgazdasági Hónap. A záróülésen a MAB-ot Bandur Károly alelnök képviselte. A záróülésről a Nógrád okt. 28. sz. is beszámolt.
1983. okt. 28. A MAB megtartotta 9. ülését a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Karának gyöngyösi központi épületében Zambó János elnök vezetésével. Napirenden szerepelt Szemes Lajos igazgató "A közgazdasági szabályozás és a vállalati reagenia Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben" és Szalai György MAB-tag, a Mezőgazdasági Szakbizottság elnöke "A gabonaprogram megvalósításának helyzete Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben" c. előadása és vitája. A MAB elhatározta, hogy újabb szakbizottságot hoz létre "Állam- és jogtudományi" elnevezéssel, amelynek elnöke: Kratochwill Ferenc MAB-tag. A Bányászati Szakbizottság elnökének javaslatára beolvastotta az Ásványbányászati Munkabizottságot az Érc-

és Ásványbányászati Munkabizottság, továbbá új munkabizottságot hozott létre "Bányászati történeti" címen, amelynek elnöke: Balla László, társelnöke Zsámboki László. Az ülésen jelen volt Ács Antal, a DAB Mezőgazdasági Szakbizottságának elnöke, Biró Ferenc, a GATE rektora. A MAB-üléstről részletes beszámolót közölt a Heves megyei Népujság okt. 29. száma.

1983. okt. 28. A DAB Matematikai-Fizikai Szakbizottsága Miskolcon, az NME Fizikai Tanszékén tartotta rendes ülését. Ennek keretében Szabó János egy. tanár és Szótér László tszv. egy.docens számolt be a tanszék kutatási tevékenységéről.
1983. okt. 28. A MAB társrendezője volt Egerben Nagy József egy. tanár /BME/ előadásának Egerben, a HSM TF-án. Az előadás címe: A szilícium jelenlegi felhasználási lehetősége és hatalmas távlatai.
1983. nov. 2. A DAB rendes ülésén - meghívásra - részt vett és felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.
1983. nov. 2. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága az SZTE-vel megrendezte az "Üvegipari Szaknapot" a Miskolci Üveggyárban.
1983. nov. 3. A MAB Gépészeti Szakbizottsága megtartotta 12. ülését az NME Tanácstermében. Napirenden a hazai gépészmérnökképzés korszerűsítése szerepelt, majd a Gépkonstrukció-fejlesztési Munkabizottság elnöke számolt be az eddig végzett munkásságáról.
1983. nov. 3. Egerben, a Technika Házában kerekasztal-beszélgetés zajlott le a kémia oktatásának Heves megyei helyzetéről. A MAB-ot Szücs László főigazgató, a MAB alelnöke képviselte.
1983. nov. 8. A miskolci "Déli Hírlap"-ban hosszabb cikk mutatta be Czibere Tibort, az NME rektorát, az MTA 1. tagját, a MAB tagját, a MAB Gépészeti Szakbizottságának elnökét abból az alkalomból, hogy a pótválasztásokon országgyűlési képviselőnek jelölik Miskolcon.
1983. nov. 10. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Petrolkémiai Munkabizottsága megtartotta 3. ülését Leninvárosban, a TVK tanácstermében.
1983. nov. 11. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Gastroenterológiai Munkabizottsága tud. ülést rendezett Miskolcon, a Megyei Kórházban, amelyen a magyar származású G. Csomós /Hamburg/ tartott előadást "Ujdonságok a hepatológiában" címen.
1983. nov. 15. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága megtartotta 7. ülését Kazincbarcikán, a BVK Radnóti Művelődé-

lődési Házában. Az ülésről beszámolt a "Borsodi Vegyész" c. lap nov. 24. száma.

1983. nov. 16. A MAB a Miskolci Igazságügyi Műszaki Szakértői Irodával, az OKTH Észak-Magyarországi Felügyelőségével, a MTESZ Környezetvédelmi Bizottságával, az OPAKFI Miskolci Szervezetével megszervezte "Új zaj- és rezgésvédelmi jogszabályok végrehajtásából adódó feladatok" c. ankétot Miskolcon, a MTESZ székházban.
1983. nov. 16. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagvizsgálati Munkabizottsága megtartotta 8. ülését az NME Fémtani Tanszékén.
1983. nov. 16. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottsága a HSM TF Neveléstudományi Tanszékével tudományos ülést rendezett az egri Ifjúsági Házban, amelynek tárgya: a Nyugdíjasok Főiskolájának bemutatása volt. Az ülést Szücs László, a MAB alelnöke nyitotta meg, majd három előadás hangzott el. A "Népujság" nov. 17. sz. részletesen beszámolt az ülésről.
1983. nov. 16. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottságának neveléstudományi csoportja a MPT borsod-miskolci Tagozatával, Miskolc város Tanácsa Műv. Osztályával Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban megrendezte a "Pedagógiai Felolvasó Ülést". Az ülésről az "Észak-Magyarország" nov. 17. sz. részletesen beszámolt.
1983. nov. 25. A MAB Kohászati Szakbizottságának Metallurgiai Munkabizottsága megtartotta 7. ülését az ÖKÜ Technika Házában.
1983. nov. 30. Az MTI helytelen fogalmazása következtében több országos és megyei napilap hiranyagában az jelent meg, hogy székházat avatott a MAB. A valóságban ekkor kezdődött az átalakított épület műszaki átvétele. Ünnepeles avatásra 1984 tavaszán kerül sor.
1983. nov. 30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Számítástechnikai és automatizálási Munkabizottsága megtartotta 5. ülését az NME Matematikai Intézetében.
1983. nov. 30. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével, az NME-vel és a Gorkij Központi Nyelviskola Borsod megyei Tagozatával felolvasó ülést rendezett Miskolcon, a TIT Kazinczy Ferenc Klubjában "Lingvisztika és terminológia" címen, amelyről az "Észak-Magyarország" dec.1. sz. is beszámolt.

1983. dec. 2. A MAB Bányászati Szakbizottsága az NME Bányamérnöki Karával vitaülést rendezett az NME tanácsstermében az írásban előre megküldött "Magyarország vasérc-, mangánérc-, valamint réz-, ólom- és cinkércvagyona" c. anyagról. Vitaindító előadást mondott Fülöp József akadémikus, a KFH elnöke. Az ülést Takács Ernő dékán vezette. A vitaülésről beszámolt "A mi egyetemünk" dec. 5. száma.
1983. dec. 5. Ülést tartott a MAB vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1983. évi pályaműveinek jutalmazásáról. A jutalmazottakról - mindannyian miskolciak lévén - csak az Észak-Magyarország és a Déli Hírlap dec. 20. sz. számolt be.
1983. dec. 6. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta 10. ülését a TÜKI tanácsstermében. Három előadást vitattak meg a szakbizottság tagjai.
1983. dec. 7. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága az MKK Észak-Magyarországi Bizottságával megrendezte "A műszaki anyagi érdekeltség és a vállalati innováció kapcsolata" témájú ankétot; a miskolci MTESZ-székházban, amelyről a Magyar Nemzet" ill. az "Észak-Magyarország" c. napilap dec. 8. sz. részletesen beszámolt.
1983. dec. 7. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Sportbiológiai Munkabizottsága megtartotta 3. ülését az NME Sportcsarnokában.
1983. dec. 7. A MAB Kohászati Szakbizottságának Alakítástechnológiai Munkabizottsága megtartotta 7. ülését az NME Központi Könyvtárában.
1983. dec. 9. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati történeti Munkabizottsága megtartotta alakuló ülését az NME Selmeci Termében. Jelen volt Szilas A. Pál, a szakbizottság elnöke és Terplán Zénó, a MAB tud. titkára. A munkabizottság elnöke: Balla László, társelnöke: Zsámboki László, titkára: Sóvágó Gyula.
1983. dec. 12. Tudománypolitikai aktiva ülést rendezett Salgótarjánban, a TIT-székházban a Nógrád megyei Tanács művelődésügyi osztálya Horváth István osztályvezető, MAB-tag irányításával. Jelen volt Bandur Károly, a MAB alelnöke. Az ülésről a "Nógrád" dec. 13. és 17. sz. részletesen beszámolt.
1983. dec. 13. A MAB Bányászati Szakbizottsága megtartotta 9. ülését az NME tanácsstermében.
1983. dec. 15. A MTESZ havonta megjelenő "Fórum" elnevezésű folyóiratának dec.-i sz.-ában Horváth Béla

"Borsodi helyzetkép" címen beszámolt elsősorban a BMKH'83 rendezvényeiről, kiemelve ebben a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának társrendezői szerepét.

1983. dec. 15. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága megtartotta 8. ülését Miskolcon, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomásán.
1983. dec. 15. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága, a szervezés alatt álló Állam- és jogtudományi Szakbizottsággal, továbbá az MTA "A szocialista vállalat" kutatási főirány Koordináló Titkárságával megrendezte "A vállalati gazdasági munkaközösségek egyes társadalomtudományi kérdései" c. elméleti konferenciát az NME-n.
1983. dec. 19. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága megtartotta 8. ülését az NME Központi Épületének IV. em.-i üvegtermében.
1983. dec. 19. A "Déli Hírlap"-ban fényképekkel illusztrált cikk jelent meg a MAB-székházról "Az idén átvett épületben jövőre lesz élet" címen.
1983. dec. 22. A MAB Kohászati Szakbizottsága megrendezte az NME-n az NME Kohómérnöki Kara Tudományos Bizottságával Wopera Lászlóné kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.
1983. dec. 22. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Gyermekgyógyászati Munkabizottsága megtartotta 2. ülését Miskolcon, a Megyei Kórház Gyermekegészségügyi Központjának orvosi tanácskozójában.
1983. dec. 28. Hosszú előkészület után a MAB titkársága átköltözött az NME-ről a MAB újjá átalakított székházába /Miskolc, Szabadság tér 3. 353o/.
1983. dec. 30. A MAB-székházban az új helyzetet értékelő értekezletre jöttek össze a MAB testületi vezetői Zambó János elnök és Terplán Zénó tud. titkár, a MAK vezetője, Orosz István, továbbá a 10 főállású MAB alkalmazottak, akik a következők: Takács Ernőné szervező titkár, Szeghalmi Árpádné gazdasági ügyintéző, Gácsi Anikó ügyviteli dolgozó, Horváth Imréné gondnok, Horváth Imre gépkocsivezető, Deák László technikus, Suhaj Ferenc portás, Nagy Lajosné portás, Dobrosi Imréné takarítónő, Jakubik Andrásné takarítónő. Jelen volt még Fridrik Lászlóné és Bronner Sándorné eddigi részfoglalkozású gazdasági ügyintézők és Szabó Dénes eddigi félállású technikus.

IV. JEGYZŐKÖNYVEK A MAB 1983. ÉVI ÜLÉSEIRŐL

J e g y z ő k ö n y v

a Miskolci Akadémiai Bizottság 8. üléséről, amelyre Miskolcon, a Nehézipari Műszaki Egyetem tanácstermében 1983. ápr. 13-án került sor

Jelen vannak:

A meghívottak közül

Nagy Zoltán az MSZMP Borsod Megyei Bizottságának titkára
Hajdu István az MSZMP KB Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztály munkatársa
Haffnerné Miskolczi Margit az MSZMP Heves megyei Bizottsága PMO pol. munkatársa
Porkoláb Albert Borsod-Abauj-Zemplén Megye Tanácsának elnökhelyettese
Gerencsér Emilné az MTA Tudományos Testületi Titkárság főelőadója
Dr. Takács Ernő a MAB Bányászati Szakbizottságának mb. vezetője
Dr. Orosz István a MAK gazdasági vezetője,

a MAB részéről

19 tag /Dr. Bandur Károly, Dr. Énekes Sándor, Dr. Kun László, Dr. Szalai György, Dr. Szilas A.Pál, Dr. Szücs László kimentését kérte/
Dr. Takács Ernőné a MAB szervező titkára.

Zambó János az MTA rendes tagja, a MAB elnöke üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja. Felkéri Dr. Terplán Zénót, a MAB tudományos titkárát a napirendi pontok ismertetésére.

Dr. Terplán Zénó köszönti Zambó János akadémikust abból az alkalomból, hogy a "Szocialista Magyarországért" érdemérem kitüntetésben részesítette a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa. - A 2. napirendi pont a MAB és szakbizottságainak 1982. évi beszámolója és 1983. évi munkaterve. Amennyiben ezzel

kapcsolatban a jelenlévőknek kiegészítésük, kérdésük lenne kéri, tegyék meg annál is inkább, hogy a MAB 3. közleményeiben teljesebb adatok jelenhessenek meg. Elmondja, hogy az év első negyedében mind a 8 szakbizottság ülésezett. Az MTA hosszútávú kutatási terveinek kidolgozásában a MAB-ot képviselte Nagy Aladár és Simon Sándor. Az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplén Megyei Bizottsága megtárgyalta a MAB eddig végzett munkájáról készített tájékoztatót.

Zambó János felhívja a Bányászati Szakbizottság figyelmét az északmagyarországi szénbányászat perspektivikus helyzetére, a nógrádi külfejtéses tervekre, a recski ércbányászat problémáira. Hasznos lenne, ha a MAB, mint tudományos testület foglalkozna ezekkel a kérdésekkel. Borsodban a bányászkodás jó, de a berendezések, gépek utánpótlása nehézkes. A geológiai kutatások új területeket tártak fel. Remény van bőséges ásványvagyorra, itt korszerű bányászatot lehet majd teremteni. A mélybányászat jelentősége nagy. A külfejtéses területeken termelt áram Magyarországon a legolcsóbb. A Bükkábrány térségében lévő szénvagyon olyan jelentős, hogy ide kell telepíteni hőerőművet. A recski ércbányászat jelentősége a magas világpiaci fém-árak miatt fontos. Kéri a jelenlevőket, hogy a többi szakbizottság munkaterveivel kapcsolatban is fejtsenek ki észrevételt.

Bócsa Iván a mezőgazdasági tudományok doktora megjegyzi, hogy a Mezőgazdasági Szakbizottság munkatervében a 3. pontban nem általában a mezőgazdasági kemizációval, hanem csak a talajerőgazdálkodással foglalkoznak, és a konzultáció helye Kom-polt lesz.

Nagy Aladár a közgazdaságtudományok kandidátusa elmondja, hogy a Borsod-Abauj-Zemplén megyei Tanács elnökének kezdeményezésére és a megyei tanácsi apparátus irányításával a Közgazdaságtudományi Szakbizottság is részt vesz Borsod-Abauj-Zemplén megye távlati gazdasági tervének elkészítésében. Ugyanigy segítséget nyújtanak Miskolc város munkaerőhelyzetének vizsgálatában.

Alaitner István a kémiai tudományok kandidátusa bejelenti, az utolsó szakbizottsági ülésen egyetértettek abban, hogy minden évben egy konkrét témát dolgoznak ki és vizsgálják meg. Ilyen a környezetvédelmi, az ásványbányászat levegőszennyeződése, rekultiváció kérdései. Szükségesnek látszik a Vegyészeti Szakbizottság tagságát kiegészíteni egy jogász és egy közgazdász szakemberrel.

Takács Ernő a műszaki tudományok kandidátusa mint a Bányászati Szakbizottság megbízott vezetője megköszöni Zambó akadémikus javaslatait és azok megvalósítására fognak törekedni.

Prónay Gábor az orvostudományok kandidátusa elmondja, hogy Petri Gábor osztályelnök jelenlétében az Egészségügyi Szakbizottság beszámolt az elmúlt két évben végzett munkájáról. Ezenkívül az egészségügyi pártbizottság is meghallgatta beszámolójukat. A MAB társ-szakbizottságaival is egyre több konkrét kapcsolat alakul ki. Megvalósult a Megyei Kórház és az NME között az első találkozó, amit a jövőben folytatva alkalom nyílik egymás szakterületének megismerésére.

Simon Sándor az MTA lev. tagja beszámolt arról, hogy az MTA főtitkára bizottságot hozott létre az ötvözött acél és vas-ötvözetek racionális ipari kiváltása témában. Egy hosszú- és egy rövidtávú kutatási tervet kell összeállítania a bizottságnak. A Kohászati Szakbizottság tevékenységére is kihat ez a feladat.

Nagy Zoltán ismerteti, hogy az MSZMP Borsod-Abauj-Zemplén megyei Bizottság Végrehajtóbizottsága 1983. márc. 18-i ülésén foglalkozott a MAB eddigi tevékenységével. Megállapítást nyert, hogy a MAB szervezeti keretei megfelelően alakultak, nyílt légkör honosodott meg. A személyi állomány is megfelelően alakult ki. Kezdetben voltak illúziók a MAB hatáskörével és tevékenységével kapcsolatban. Elismeréssel szólt arról, hogy az elmélet és a gyakorlat között az információ-áramlás megvalósult. A VB megállapította, hogy a három megyében működő MAB nem szorítkozott egyedül csak a székhe-

lyére, vagy egy intézményre. Vitathatatlanul meghatározó az a tény, hogy jelenleg a Nehézipari Műszaki Egyetem ad ott-hont a MAB-nak addig, amíg székháza elkészül. A testület pozitívan szólt arról, hogy mind a MAB vezetősége, mind a szakbizottságok magas szintű együttműködési készségről tettek tanubizonyságot akár a párt, akár tanácsi szervek részéről hangzott el kérés. A megyei pártbizottság kéri, hogy olyan társadalomtudományos légkör, szellemi élet formálódjon régióinkban, ami egyezik a párt többi célkitűzésével és termékenyítőleg hat a MAB munkájára is. Kivánatos, ha a megye vezető testületei még jobban igényelnék és hasznosítanák a testület véleményét, javaslatait. Növelni kell azoknak a területeknek a befogadóképességét, amelyekhez egy-egy szakbizottság kapcsolódik. Végül köszönetet mondott a MAB elnökének, tud. titkárának és a MAB tagjainak hasznos munkájukért.

Zambó János felteszi a kérdést, elfogadja-e a MAB ülése a szakbizottságok beszámolóit, valamint munkaterveit.

A tagok egyhanguan elfogadták az 1982. évi beszámolókat és az 1983. évi munkaterveket.

Terplán Zénó a 3. napirendi pont bevezetőjében elmondja, hogy felmerült a pályázati témák határidejének két évre történő megváltoztatása. Ugy gondolja, hogy ez a pénzügyi rendelkezések tekintetében nehezen oldható meg.

Gerencsér Emilné az MTA Tudományos Testületi Titkárság főelőadója bejelenti, az MTA hozzájárult ahhoz, hogy a pályadíjak felső határa 5 ezer Ft-ról 6 ezer Ft-ra módosuljon. Az ennél magasabb pályadíj odaitéléséhez ezután is elnöki és főtitkári jóváhagyás szükséges.

Tóth József a kémiai tudományok doktora megkérdezi, hogy a MAB tájékozik-e a pályázati témák kiírásának előzményeiről és a jutalmazott pályaművek további sorsáról.

Terplán Zénó elmondja, hogy a pályázati témákat a szakbizottságok nyújtják be az adományozó intézményekkel történt elő-

zetes konzultáció után, majd a beérkezett pályázatok elbírálásakor a pályázati témát kiíró intézmény képviselője is jelen van.

A 4. napirendi pont tárgyalásakor Terplán Zénó ismerteti, hogy a Működési szabályzat tervezetét az MTA Tudományos Testületi Titkársága küldte meg egységesítés után a vidéki akadémiai bizottságoknak. Ennek alapján kellett elkészíteni a MAB működési szabályzatát.

Simon Sándor apróbb módosításokat javasol a szövegezésben.

Nagy Aladár véleménye, hogy a szabályzatban a "párt, állami és tanácsi" kifejezés helyett vagy "párt és állami", vagy "párt és tanácsi" kifejezés álljon.

Tarján Gusztáv az MTA rendes tagja érdeklődik a MAB-székház elkészültségi fokáról.

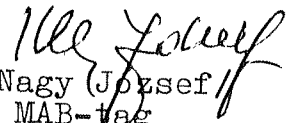
Orosz István a MAK gazdasági vezetője elmondja, hogy a székház felújítási munkálatainak az építőiparral kötött szerződési határideje 1983. jul. 30. Jelenleg a munkálatok jól haladnak, és remény van rá, hogy ha 1-2 hónapot csuszik is az átadás, de őszre beköltözhető lesz az épület.

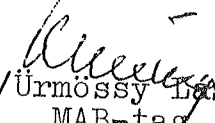
Zambó János felveti, hogy a jogász szakbizottság létrehozását meg kell vitatnia a testületnek. Javasolja, hogy Czibere Tibor rektor vezetésével egy bizottság vizsgálja meg ezt a kérdést, és a következő ülésen tegyen előterjesztést erre vonatkozóan.

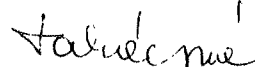
Bócsa Iván megkérdezi, hallhatna-e valamit a miskolci jogász-képzésről.

Czibere Tibor ismerteti az NME-n folyó jogtudományi oktatást keletkezésétől napjainkig.

Zambó János megköszöni a megjelentek aktív közreműködését és az ülést bezárja.

/Nagy József/
MAB-tag

 k.m.f.
/Ürmösy László/
MAB-tag

/Dr. Takács Ernőné/
szerv. titkár

J e g y z ő k ö n y v

a Miskolci Akadémiai Bizottság 9. üléséről, amelyre Gyöngyösön, a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Karának épületében került sor 1983. okt. 28-án

Jelen vannak:

A meghívottak közül:

Dr. Ács Antal ny. egy. tanár, a DAB Mezőgazdasági Szakbizottságának elnöke

Dr. Barta Ferenc, a Heves megyei TESZÖV képviselőjében

Dr. Biró Ferenc egy. tanár, a GATE rektora

Dr. Dráviczky Imre tszv. főisk. tanár /GATE Mezőgazdasági Főiskolai Kara/

Gerencsér Emilné főelőadó, MTA Tudományos Testületi Titkárság

Győri János, az MTA Növényterm. Bizottságának tagja

Dr. Németh András, a MAE Heves megyei Szervezetének elnöke

Szabó József, a Heves megyei Tanács képviselőjében

Dr. Szemes Lajos egy. tanár, a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Karának igazgatója

Dr. Wachtler István főisk. docens, kandidátus /GATE Mezőgazdasági Főiskolai Kara/

A MAB részéről:

19 tag /Czibere Tibor, Énekes Sándor, Nagy József, Prónay Gábor, Ürmössy László, Vincze Endre kimentette magát/

Dr. Takács Ernőné, a MAB szerv. titkára

Dr. Orosz István, a MAK vezetője

Gácsi Anikó ügyviteli dolgozó.

Zambó János, az MTA rendes tagja, a MAB elnöke üdvözli a vendégeket és a MAB tagjait, az ülést megnyitja.

Első napirenden két előadás szerepelt.

Dr. Szemes Lajos: A közgazdasági szabályozás és a vállalati reagenia Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben;

Dr. Szalai György MAB-tag, a Mezőgazdasági Szakbizottság elnöke, a GATE Kompolti Kutató Intézetének igazgatója:
A gabonaprogram megvalósításának helyzete Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben.

Mindkét előadás rövidített szövegét a jegyzőkönyvhöz csatoljuk.

Ács Antal: A termelési rendszerek a mezőgazdaság fejlesztésében nagy szerepet játszottak. Nem volt szó arról, hogy a termelési rendszerek hatékonyságát hogyan lehet értékelni. A vizsgált tájegységben 190 termelőszövetkezet van, ennek hány %-a van termelési rendszerben?

Tóth József: Az "aranykorona érték" elavult. Milyen mérőszám van helyette?

Alaitner István: A kukorica érezte meg legjobban az aszált 1983-ban. 50 %-át sujtotta a termésnek. A víz nemzeti kincs, az ételkészítési program megvalósításánál lényeges, hogy a vizet is "megvegyék", ne csak a nagy gépi berendezéseket.

Bócsa Iván: Nincs termelismeghatározó szerepe a víznek. Aktív öntözőberendezésekkel 5 %-a sem rendelkezik a gazdaságoknak. Nem számottevő az öntözőkapacitásunk. A kukoricatermést nem lehetett volna megmenteni akkor sem, ha öntöztünk volna.

Barta Ferenc: Hogyan itélik meg a visszaszoruló szarvasmarhatenyésztést?

Győri János: Nagyobb költségekkel nem lehetne-e javítani a helyzeten?

Szalai György: A gabonatermesztés hozama fagyállóbb fajtaival javítható.

Tarján Gusztáv: A jelenlegi gyakorlat szerint a jól prosperáló üzemek jövedelmét lefölozik. Észak-Magyarország területén a gyengébben prosperálóknak van túlsúlyban. Előny vagy hátrány ez a gyakorlat?

Ács Antal: Örülök, hogy alkalom adódott megismerni a DAB mellett a MAB munkastílusát. A legközelebbi ülésünk azzal foglalkozik, hogy a tudomány eredményei hogyan vihetők át a gyakor-

latba. Pl. a termelési rendszerekben hogyan valósíthatók meg a kutatási eredmények? A két anyag összetartozik. A gabona-termesztéssel nagyon indokolt volt foglalkozni. A kukorica melegigénye nagy. Hosszabb vegetációs idejű, nagyobb termelési hozamú. Ezen az területen az időjárás és a talaj is kedvezőtlenebb az országos átlagnál. Erre a területre a tavaszi árpa való, mivel hűvösebb időjárású a vidék. Viszont az a terület nem annyira szélsőséges, mint a debreceni. Az állattenyésztés az országoshoz viszonyítva a termelőségvetkezetekben 18-20 %-os, ez fele, mint az országos átlag.

Biró Ferenc: Annak örülnénk, ha nem lenne szükség állami támogatásra. Mindaddig, amíg saját jövedelemből fedezik a kiadásokat, áthidalhatók a nehézségek. Népgazdasági szinten a mezőgazdaság teljesítette a terveket. A beruházásokra fordítható költség meghaladta az előírt szintet. Két dolgot nem sikerült megoldani: az üzemi szinten bővített ujratermelést; a másik: az ágazati jövedelmezőség megvalósulása. Figyelmeztető, hogy egyes ágazatok jövedelmezősége nem realizált tiszta jövedelem, hanem veszteséges. Ilyet fenntartani nem szabad. A bérszabályozás a hatékonyság ellen van. Fékjévé válik a gazdálkodásnak. Mélyebben kell keresni az ellentmondások megoldását. Azt mutatták a kutatási eredmények, hogy az eredményes hatékony gazdálkodás nincs megfizetve. A rossz munka viszont túlértékelt. Ezt a differenciát csökkenteni kell. Abban az irányban kellene ösztönözni, hogy a közgazdasági feltételeket teremtsük meg az önálló kedvező gazdasági változások számára. Az állattenyésztés veszteséges. A külpiaci értékesítés nem teszi lehetővé, hogy állami szubszidió nélkül oldjuk meg. A gabonatermelés viszont elbirja a hazai befektetést.

Nagy Aladár: Szemes Lajos anyagának a 13. oldalán lévő táblázattal kapcsolatban felvetem a következőket: az anyag helyesen érzékelteti a mezőgazdaságnak azt a funkcióját, hogy a lakossági ellátást és a megfelelő dollárkitermelést garantálja. Ha az összes mezőgazdasági támogatásból a közvetett támogatást kivonjuk, akkor valójában az állami támogatás kisebb lesz, mint az eszközfelvonás. A mezőgazdaságtól jövedelemfelvonás történik más népgazdasági ágak javára. Ez a jöve-

delempolitika hosszú ideig nem tartható fenn, mert veszélyezteti a mezőgazdaság, ill. élelmiszergazdaság önfinanszírozási és fejlesztési lehetőségeit.

Zambó János zárszavában nagyon értékesnek mondja mindkét elhangzott előadást és írásos anyagot. Hasznos volt a vita is. Kéri a két előadót, hogy az elhangzottak alapján készítsenek javaslati anyagot, amelyet ő eljuttat az illetékeseknek.

Az "Egyebek" napirendjén Terplán Zénó a műsz. tud. doktora, a MAB tudományos titkára három előterjesztést tesz. Ezek alapján:

1. A MAB elfogadja a Czibere Tibor MAB-tag elnökletével létrejött alkalmi bizottság előterjesztését, és ennek alapján kilencedikként létrehozza a MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságát, amelynek elnöki tisztségével Kratochwill Ferenc MAB-tagot bizza meg.

2. A MAB elfogadja Szilás A. Pál MAB-tag, a Bányászati Szakbizottság elnökének írásban is megfogalmazott előterjesztését, amely szerint megszűnik az Ásványbányászati Munkabizottság, mert beolvad az eddigi Ércbányászati Munkabizottságba. Ennek új neve: Érc- és Ásványbányászati Munkabizottság, elnöke változatlanul Dr. Tarján Iván, új társelnöke: Dr. Mátyás Ernő, másik társelnöke: Dr. Gyurkó László. Új munkabizottság: a Bányászati történeti Munkabizottság, amelynek elnöke: Dr. Balla László, társelnöke: Dr. Zsámboki László.

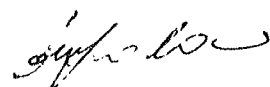
3. Elfogadja a MAB Terplán Zénónak beszámolóját a MAB-pályázatok eddgi lebonyolításáról.

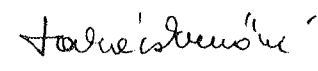
Zambó János megköszöni a jelenlétet és az aktivitást, majd a MAB 9. ülését bezárja.

Kmf.

Hitelesítők:

/Budai László/

/Szalai György/

/Dr. Takács Ernőné/
szervező titkár

SZEMES LAJOS:

A közgazdasági szabályozás és vállalati
reagencia

(Kivonat)

Annak érdekében, hogy jobban megértsük Észak-Magyarország mezőgazdasági termelősövetkezeteinek reagálását az elmúlt évek közgazdasági szabályozásaira, rövid áttekintést kívánok adni a szabályozók változásairól az elmúlt évek során és ezen változások országos szintű hatásáról.

1. A közgazdasági szabályozók változásának tendenciája az elmúlt években

a/ Ármechanizmus

A magyar mezőgazdaságban 1966-ig olyanok voltak az árviszonyok, hogy még az egyszerű újratermelés feltételeit sem biztosította. Ezért 1966-ban 9 %-kal, 1968-ban 10 %-kal növeltük a mezőgazdasági termékek felvásárlási árszinvonalát. Ez az áremelés még mindig nem adott lehetőséget a termelőalapok bővítésére, a személyes jövedelmek növelésére, az értékcsökkenési leírásra, a hitelek visszafizetésére. Az áremelés szintje = költségnövekedés + értékcsökkenés. (A hiteleket le kellett irni.)

A mezőgazdasági árak ezt követően is állandóan emelkedtek a lényegesen gyorsabban emelkedő költségek részbeni ellensúlyozására.

Az ipari árakon belül legjobban a tüzelő és villamosenergia ára emelkedett.

A mezőgazdaság termelőfelhasználása is nagymértékben nőtt, a nem mezőgazdasági eredetű felhasználás megkétszereződött.

Mivel az emelt mezőgazdasági termékárakban sem teremtődtek meg a bővített újratermelés feltételei, ezért az el nem ismert ráfordításokat más úton kell megtéríteni, hogy legyen vállalati jövedelem.

Vitatható, hogy helyes-e ez a megoldás: a vállalati önállóság, a mezőgazdaság társadalmi megítélése, az életszínvonalpolitika, a külkereskedelem szempontjából.

A mezőgazdasági árakban nemcsak kevesebb tiszta jövedelem realizálódik, mint egyéb népgazdasági ágazatban, hanem ennek következtében kevesebb is kerül elvonásra, bár az elvonás mértéke évről évre nő.

Mindezek ellenére a gazdaságok jövedelmének tömege kétféle háromszorosára növekedett igaz, hogy nem a mezőgazdasági tevékenységből, mert a mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségi rátája romlott.

Nemcsak az input és output árszínvonalban következett be változás, hanem változtak az árformák is. A rögzített árkategóriákba sorolt mezőgazdasági termékek aránya csökkent a tájékoztató és a szabadár kategóriák javára, ami további lehetőséget teremtett az árak növelésére.

Az 1983-as gazdasági évet terhelő, a mezőgazdaságban az alaptevékenységben felhasználásra kerülő anyagok és eszközök áremelkedésének kihatása várhatóan 5,5 milliárd Ft lesz, u-

gyanakkor a mezőgazdasági áremelkedésből várható többletbevétel (az 1982. év felvásárlását alapulvéve) 5,7 milliárd Ft. Az elképzelések szerint a mezőgazdasági termékek áremelése fedezi az input eszközök áremelését. Ezért a tervek szerint egyéb jövedelemcsökkentő intézkedések bevezetésére is sor kerül. (Pl. energia prémium megszüntetése, gépjárműjárulék emelése.) Ennek nagyságrendje kb. 1,3 milliárd Ft. A nyereség tehát 1,1 milliárd Ft-tal lenne kevesebb, ha a termelés, az árbevétel és a ráfordítások az 1982. évi szinten ismétlődnének meg.

A mezőgazdasági vállalatok jövedelmét csökkentő tendencia tehát tovább tart.

b/ Állami támogatások:

- valamennyi gazdaság számára nyújtott,
- kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági vállalatok részére adott támogatás.

Milyen esetekben lehet csökkenteni az állami támogatást:

- ha a tisztajövedelem elvonás csökken,
- emelkednek a mezőgazdasági termékek árai,
- a felhalmozás üteme csökken,
- javul a gazdálkodás hatékonysága.

A valóságban úgy alakult, hogy a termelés, az árbevétel, a nyereségtömeg növekedése mellett csökkent az állami támogatás mértéke, nőtt a jövedelemelvonás. Ezt a negatív hatást nem tudta ellensúlyozni a mezőgazdasági termékek árának emelkedése, ezért a mezőgazdasági termelészövetkezet gazdálkodásának haté-

konyság növelése mellett csökkent a felhalmozás, a vállalat infinanszírozó képessége, ami a vállalati önálló gazdálkodás anyagi bázisának romlását jelenti.

Az állami támogatás változása erősen differenciáltan hatott az egyes mezőgazdasági vállalatokban, de az egyes termelési ágazatok között is.

c/ Jövedelemelvonás

A vállalati jövedelem elvonása két lépcsőben történik:

- A gazdálkodás eredményétől függetlenül fizetni kell: SZTK, földadó, termelési adó, egyéb adók.
- A jövedelemfelhasználáshoz kapcsolódók: községfejlesztési hozzájárulás, nyereségadó, munkadij adó, részesedési adó, építési adó.

d/ Bér- és keresetszabályozás

A jövedelemnövekmény adó helyett a mezőgazdasági termelővállalatok kétféle keresetszabályozás közül választhatnak:

- központi munkadijszabályozás,
- egy főre jutó bruttójövedelem nagyságától
- függő munkadij szabályozás.

A központi bérszabályozást alkalmazó szervezetekben a nyereségfedezettel rendelkező munkadijat 2,3 %-kal lehet emelni adómentesen.

A bruttó jövedelem nagyságától függő munkadijszabályozást alkalmazó gazdaságokban egy meghatározott kategória szerint lehet adómentes a jövedelemnövekmény, ha az egy főre jutó bruttó jövedelem szintjét a gazdaság az adott évben megnöveli. /Ha kétszeresére meli pl. akkor 3 %-ot emelhet./ Itt is porgreszszíven növekvő százalékot kell fizetni túllépés esetén.

Az eredménytől függő keresetszabályozás lényege a következő: A szövetkezeti vállalatokban a munkadij és részesedés elkülönül egymástól, bár a részesedési alap aránya állandóan csökken. A "tisztá nyereség"-ben a személyi részesedés aránya lényegesen kisebb a fejlesztési alapnál.

1980-tól kezdve a termelőszövetkezetek az egységes keresetszabályozás keretében az egy főre jutó nyereség és az elért munkadijszinvonal nagyságától függően képezhetnek nyereségükből adómentes nyereségrészesedést. Pl. ha az egy főre jutó nyereség 30 ezer Ft alatt van és az egy főre jutó munkadij 45 ezer Ft/év, akkor az adómentes nyereségrészesedés a munkadijtömeg 7 %-a.

e/ Eredményfelosztás

A nyereség felhasználásának sorrendje a következő: az előző évek veszteségének rendezése, jövedelemadó, munkadijadó, részesedési adó, alapok képzése: tartalékalap, prémium alap, fejlesztési alap, részesedési alap, lakásépítési alap, szociális-kulturális alap, biztonsági alap, amortizációs alap, meliorációs fenntartási alap, útfenntartási alap, műszaki-fejlesztési alap.

2. A gazdálkodás alakulása Észak-Magyarország mezőgazdasági szövetkezeteiben az utóbbi évek közgazdasági körülményei között

a/ A három megyét (Nógrád-Heves-Borsod) Észak-Magyarországi tájegységnek is szokták nevezni. Valójában mindhárom megye nagyon különbözik egymástól, és egyben mindegyiken belül nagy a különbség a mezőgazdasági termelés természeti feltételeiben. A tájegység ezért nagyon heterogén tényezők és adottságok átlaga. Vegyünk néhány ténytet:

- Borsod és Nógrád megyék keresőinek 15-16 %-a dolgozik a mezőgazdaságban, országosan és Heves megyében ez az arány 18-19 %.

- Pl. az aranykorona: Hevesben alig marad el az országos átlagtól (termőterületre 16,1, országosan 17,4), Borsodban 12,6, Nógrádban 10,8 hektáronként. A megyéken belüli szóródása legnagyobb Heves megyében, ahol 19 szövetkezetben 20 aranykorona feletti (néhányban 30-at meghaladó) az átlag, 8-10 szövetkezetben viszont 3-5 aranykorona.

- A művelődési ágak összetételében is aranykoronához hasonló a gazdálkodási feltételek különbsége. Országosan a termőterület 70 %-a szántó, 19 %-a gyep, 1-1 %-a szőlő és gyümölcsös, 9 %-a erdő. A tájegységben 58 % a szántó, valamivel kevesebb a gyümölcsös, de több a szőlő aránya, mint országosan. A terület több, mint negyedrésze gyep és 13,2 %-a erdő. Heves megyében ugyanakkor a tájegységnél előnyösebb a művelési ágak összetétele (64 %-a szántó, 5 %-a szőlő). Az erdő viszont Nógrádban több, mint kétszerese az országosnak. A természeti források alapján a három megye sorrendje az aranykorona érték skáláját követi;

- A domborzati viszonyokra jellemző, hogy a sík és a kötöttség miatt a művelést nem nehezítő talajtipusok aránya országosan 47 %, a tájon belül csak 29 %. A terület ötöd-része viszont hegyes-dombos és egyben kötött (vagyis nagyobb energia-felhasználással művelhető és egyben erózióknak kitett). Országosan csak 8 % a mezőgazdasági termelés számára előnytelen ilyen terület aránya. (Nógrádban viszont több mint a fele.)

b/ A három megyében 190 mezőgazdasági termelőszövetkezet gazdálkodik. Átlagos méreteik - a termőterületet tekintve - alig maradnak el az átlagostól, a bruttó termelés alapján mérve azonban mintegy egynegyeddel kisebbek. Több mint 700 ezer hektár termőterületet művelnek, a szövetkezeti terület 14 %-át. A földellátottság nem rosszabb, mint az országos átlag, 1 foglalkoztatottra 8,1 ha termőterület jut (országosan 8,0 ha).

c/ Az élőmunka technikai felszereltsége alacsonyabb, mint az ország más vidékein. Itt azonban - mint a termelés más mutatóinál is - a 3 megye közötti különbségek nagyobbak, mint a más tájegységekkel összehasonlított eredmények. Heves megyében, ahol az eszközigényesebb mezőgazdasági termelés nagyobb súlyú, az egy foglalkoztatottra jutó állóeszközök értéke meghaladja a termelőszövetkezetek átlagát, míg Borsod megyében 35 %-kal elmarad attól.

d/ A termelési szerkezet hiven tükrözi a természeti feltételeket. Borsod és Nógrád megyék szövetkezeteiben az alaptevékenységen kívüli termelés a meghatározó, a bruttó termelés több mint felét adja. (Ennél magasabb arány csak Pest megye szövetkezeteiben tapasztalható.) Különösen az állattenyésztés-

tés alacsony színvonalú. Nógrád megyében ugyan több szarvasmarhát, Borsodban pedig több juhot tartanak, mint a szövetkezetek átlagában (a területhez mérten), de a sertés- és baromfiállomány jóval kevesebb, mint az ország más vidékein.

e/ A termelési eredmények a föld minőségéhez szorosan kapcsolódó növénytermelésben kevésbé maradnak el az országos átlagtól, ami azt bizonyítja, hogy a természeti körülmények változatosak, néhány szövetkezet igen magas színvonalon gazdálkodik. A kevésbé intenzív állattartás következtében - a területhez mért - hústermelés sertésből még egyharmadát, baromfiból felét sem éri el a szövetkezeti összesennek illetve átlagnak.

f/ Az ország más területeinél alacsonyabb színvonalú a háztáji gazdálkodás is, ill. a közös gazdaságok integráló tevékenysége. A közös gazdaságokon keresztül értékesített háztáji termékek egy családra jutó volumene mindhárom megyében kevés, 11,5 ezer Ft volt, az átlagosnak csupán 40 %-a. Hasonlóan alacsony összeg az ország egyetlen megyéjében sem található. Ugyancsak kevés - az országos átlagnak alig több mint fele - a közös gazdaságok értékesítése és szolgáltatásai a háztáji gazdaságoknak.

g/ A pénzügyi eredmények - a nem mezőgazdasági termelés magas aránya ellenére is - Borsod és Nógrád megyékben elmaradnak az országos átlagtól. Az egy főre jutó bruttó jövedelem tekintetében mintegy 20 %-os az elmaradás, az egy főre jutó nyereségnél azonban már 45-50 %-os. Heves megyében mindkét mutató az országos átlaggal megegyező.

h/ Az utóbbi évtizedben a szabályozórendszer 3 eleme (az árak, a támogatások és az elvonások az országos átlaghoz hasonlóan) a mezőgazdasági termelők számára kedvezőtlenül változtak.

1975-höz képest a mezőgazdasági termékek termelői értékesítési ára 1982-ben 31-32 %-kal magasabb. Ugyanezen idő alatt a mezőgazdasági termelésben felhasznált ipari eredetű termelőeszközárak közel kétharmaddal emelkedtek. A beruházási javak árszínvona-
la 29 %-kal lett magasabb.

A mezőgazdasági termelés hatékonysága romlott. A ráfordítások aránya a bruttó termelésből (a vállalati szférában) 1975-ben 67 % volt, 1982-ben már 72 %. Ennek csak látszólag mond ellent az a körülmény, hogy a vállalatok nyeresége kétharmadával nőtt. A nyereséget termelő kötelezettségek ugyanis 1975-ben 4 milliárd, 1982-ben 11 milliárd Ft-ot tettek ki. A rendelkezésre álló nyereségtömeg (folyó áron) csak 30 %-kal nőtt, kevessebbel, mint az áremelkedésekből adódó ráfordítási többlet.

A mezőgazdasági vállalatok a szigorodó felfételekre úgy reagáltak, hogy a kisebb eszközigényű, a természeti feltételektől függetleníthető, nem mezőgazdasági termelésüket bővítették a mezőgazdasági termelést jóval meghaladó ütemben. 1975-ben a bruttó vállalati termelés 23 %-ka, 7 évvel később 33 %-ka származott a nem mezőgazdasági termelésből.

Állami támogatás

A mezőgazdasági vállalatok háromféle címen jutnak állami támogatáshoz. Ezek közül a beruházási támogatások (építkezéshez és telepítéshez nyújtott segítség, továbbá a gépek kedvezményes ára) volumene felére csökkent, 1982-ben 4 milliárd Ft-ot tett ki. Ugyancsak csökkent a közvetett támogatások /főként a műtrágya és növényvédőszer beszerzési dotáció/ összege. Emelkedett viszont az úgynevezett termelési (más néven üzemviteli vagy folyó) támogatások volumene. Ez utóbbi támogatások egyharmadát a szarvasmarha ágazat fejlesztésére, közel 20 %-át a kedvezőtlen adottságú gazdaságok megsegítésére nyújtották.

A mezőgazdasági vállalatok által fizetett adók és egyéb kötelezettségek összege több mint kétszeresére emelkedett 1975 és 1982 között. 1982-ben több mint 37 milliárd Ft-ot tett ki.

Míg a 70-es évek közepén a háromféle címen nyújtott támogatások és elvonások egyenlege pozitív volt a mezőgazdasági termelők számára, addig 1982-ben már jelentős (5,6 milliárd Ft-os) befizetési többlet mutatkozott.

Észak-Magyarország három megyéje közül kettőben több a támogatott termelőszövetkezet, mint a nem támogatott. A kedvezőtlen adottságú szövetkezeteknek nyújtott külön támogatás közel egyötödét Nógrád és Borsod megyék szövetkezetei kapták.

Az egyéb termelési támogatásokból, méginkább a beruházási támogatásokból azonban ezekbe a megyékbe kevesebb jutott. Ezeket a támogatásokat a termelési színvonal, ill. a beruházásai-

kat a meglévő saját eszközök volumenéhez kötik, amelyekből a kevésbé tőkeerős szövetkezetek kisebb arányban részesednek. Nem tudnak a támogatási feltételeknek eleget tenni. Mivel az elvonások is - a termelési adót kivéve - a termelés színvonalához kötöttek, az egy főre jutó elvonás összege is alacsonyabb Borsod és Nógrád megyékben, mint az országos átlag.

A támogatásokkal elérték azt a korábban megfogalmazott gazdaságpolitikai célkitűzést, hogy a mostohább természeti körülmények közepette gazdálkodó közös gazdaságok tagjai és alkalmazottai munkájuknak megfelelően ugyanannyi bért kapnak, mint a jobbak. A munkabérek között nincs érdemleges különbség, a havi keresetben - mely a részesedést is magában foglalja - már jelentkezik némi eltérés a jobb adottságokkal rendelkező megyék javára.

A bruttó jövedelemnek Borsod és Nógrád megyékben nagyobb hányadát fordítják munkabérekre, mint országos átlagban és kisebb hányadát fejlesztésre. Ez a termelési feltételek és eredmények jövőbeni differenciálódását is előre vetíti.

A tájegységen - úgy tűnik - hogy az erősen különböző termelési feltételek következtében sok gazdaságban a fajlagosan kisebb nyereségnek igen kis hányada marad meg fejlesztésre, mivel a munkadij színvonalát az országos átlaghoz igazodóan tartani akarják. A termelőkapacitás bővítésének elmaradása azonban tovább fogja növelni a differenciáltságot a gazdálkodás színvonalában. Az állami támogatásnak azokat az elemeket lenne indokolt ebben a tájegységben erősíteni, amelyek a kedvezőtlen termőhelyi adottságok negatív hatását, a gazdálkodás indokolatlan differenciáltságát mérsékelnék. Ez indokoltá teszi a kedvezőtlen adottságú gazdaságok támogatásának rendszerbeli változtatását, amelyek előkészületeit indokolt már most megkezdeni.

3. Hozzászólás az állami támogatások 1984-re tervezett változása-hoz

1984-re nem terveznek lényeges változást a közgazdasági szabályozókban. Ugy tekinthetjük 1984-et, mint egy nagyobb változtatásra való felkészülés évét.

1984-ben az input árak és a mezőgazdasági termékek árainak további emelkedésével számolhatunk. A tervezetek szerint a költségnövekedésnek és a támogatások csökkenésének, valamint a kibocsátott mezőgazdasági termékek áremelésének egyenlege a tervek szerint nulla lesz. A költségnövekedést és támogatás csökkenést ellensúlyozni fogják a felvásárlási árak növelésével és a támogatási rendszer egyéb elemeinek változtatásával. Természetesen ez az átlagos tendencia, amelytől a szélső értékek messze eshetnek. Valószínű, hogy az északmagyarországi termelőszövetkezeteket ez a változás kedvezőtlenebbül érinti, mint az átlagos gazdaságokat, mert jelentősebb áremelés a gabona, a hús, a tej áránál várható. A termelői áremelés szintje 4-5 % körül lesz várhatóan.

A támogatások módosítására is sor kerül. Valószínű, hogy megszűnik az energiatámogatás, a gabonaprémium és a tejértékesítési prémium. Ezek ellensúlyozása a termékek felvásárlási árának emelésével, a tej árkiegészítés növelésével kompenzálódik.

Növekedni fog a kedvezőtlen adottságú gazdaságok árkiegészítése. Tekintettel arra, hogy a tájegységben viszonylag több a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek száma mint más vidékeken, ez az intézkedés kedvezően érinti a három megye gazdaságait. A kedvezőtlen adottságú gazdaságok körének meghatározásánál indokolt lenne a föld aranykoronával mért minősége mellett a gazdálkodás színvonalát objektíven befolyásoló egyéb tényezők figyelembevétele.

Az agrotechnikai műveleteknek minősülő meliorációs munkákat a jövőben nem tekintik beruházásnak és ezért nem is vonatkozik rájuk a beruházási támogatás. Helyette a belvizrendezést és a komplex meliorációs munkákat lenne indokolt nagyobb mértékben támogatni.

Indokolt lenne a jövedelemadó csökkentése különösen azokban a gazdaságokban, ahol alacsony az egy főre jutó bruttó jövedelem. Az alsó határérték emelését tartjuk indokoltnak. Ez is csökkentően hatna a differenciálásra. Amennyiben az ország teherbíró képessége megköveteli ennek az intézkedésnek ellensúlyozását az elvonás oldaláról, akkor ezt a termelő potenciál differenciáltságának függvényében lenne indokolt megoldani. A termelőpotenciál milyenségét és kategóriáit ki kellene dolgozni, amiben a föld minőség mellett még több tényező is szerepet kapna. Azt is megjegyezzük, hogy a társulásoktól kapott nyereséget nem indokolt beszámítani a bruttó jövedelembe, azt teljes egészében a társulásoknál indokolt figyelembe venni.

A tartalékalap jövőbeni felhasználásáról úgy indokolt dönteni, hogy az valamilyen formában vállalati fejlesztési célt szolgáljon.

Az amortizációs költségek "átmeneti" csökkentése nem szolgálja a gazdaságok érdekeit, a fejlesztés lehetőségét csökkenti, a gazdaságok vezetőit dezinformálja a tényleges nyereség nagyságát illetően. Nem korrekt dolog mesterségesen növelni a nyereség tömegét, hogy többet lehessen elvonni, vagy az elvonás "ne látsszon annyira". Ez az intézkedés a mezőgazdaság termelőkapacitás bővítésének egy burkolt visszafogása. Több helyen - pl. az áraknál - törekszünk a tisztánlátásra, itt pedig ködösítünk. A társadalombiztosítási járulék tervezett emelését a tartalékalap megszüntetésével és a jövede-

lemadó mérséklésével igyekeznek ellensúlyozni. Ez a térség gazdaságaira kedvezőtlenül hat, mert itt nagyon kevés helyen van tartalékalap és a jövedelemadó mértéke is alacsonyabb. A gazdaságok egy részében olyan kevés nyereség képződik, hogy a teljes jövedelemadó eltörlés sem jelentene ellentételezést a viszonylag egyenletes terhelést okozó SZTK járulék növelésnek. Egyébként is a nyugdíjalapot csökkentő intézkedésekkel egyidejűleg az SZTK járulékot is emelni nem a legjobb, legigazságosabb megoldás a vásárlóerő növekedés visszafogására.

Összefoglalóan azt szeretném megállapítani, hogy a közgazdasági szabályozók és azok eddigi változásai nem javítottak a mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségi szonvonalát, a mezőgazdasági tevékenység önfinanszírozó képessége csökkent, és arra inspirálta a szövetkezeteket, hogy a mezőgazdasági tevékenységen kívül keressenek bevételi forrásokat. Emellett indokolatlanul növelte a gazdálkodásnak az eredményességgel mért differenciáltságát és az egyes termelési ágazatok háttérbe szorításával nem minden esetben szolgálta a népgazdaság tényleges és tartós igényeit. Ugyanakkor ösztönözte a gazdaságokat a minél nagyobb jövedelemtömeg elérésére, a költségtakarékos gazdálkodásra, a termelés és a meglévő eszközök hatékonyságának növelésére. A szabályozók gyors változása és a gazdaságok gyors reagálóképessége segítette a mezőgazdasági termelésnek hozzáidomulását a rapszodikusán változó követelményekhez.

Az eddigi tapasztalataim alapján vetem fel a következő kérdést; helyes-e a vállalati tevékenység minden területének ilyen részletes szabályozása, csökkentve ezzel a vállalati gazdálkodás önállóságának lehetőségeit?

SZALAI GYÖRGY:

A gabonaprogram megvalósításának helyzete
Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemeiben

(Kivonat)

A címben foglalt téma bemutatása során mindenek előtt ismertetjük a gabonaprogram meghirdetésének indokoltságát és a program lényegét, majd a gazdaságok reagálását és az elért eredményeket. Ezt követően megemlítjük azon problémákat, melyek elhárítása, ill. megoldása rövid, sőt hosszú távon segítheti a gabonatermesztés eredményességének növelését Észak-Magyarországon.

A meghirdetés célszerűsége. A világgazdasági válság során bekövetkezett gazdasági nehézségek elemzése kapcsán naponta találkozunk termékeink külkereskedelmi cserearányának romlásával és a veszteséges export kérdésével. Ez a helyzet a népgazdaság minden ágában, s így az élelmiszer termelés terén is jelentkezik. Egyik legjellemzőbb deficites árunk például jelenleg a bor, mely termék értékesítésénél és tárolásánál gondjaink vannak. Más példákat is sorolhatnánk, amikor a termék exportját csekély nyereséggel vagy anélkül is fenn kell tartanunk, nemzetközi fizetőképességünk biztosítása érdekében. Minde mellett iparkodunk a jövedelmező külkereskelem megvalósítására. E téren egyértelműen kedvezőnek bizonyult a gabonaexport.

A búza és kukorica felvásárlási ára 3,3...3,1 Ft/t, ezzel szemben 4,6...6,0 Ft-os áron tudjuk azokat értékesíteni magyar határparitáson. Emellett most a gazdasági válság idején sincsenek e termékünknel értékesítési gondjaink. Ezen túlmenően a gabona jól tárolható és beruházási igénye kisebb, mint

más terméké, így az állattenyésztési termékekhez viszonyítva is. A gabona dollárkitermelése jelenleg is 30-33 Ft körül alakul, mely igen kedvező, hiszen 60-90 Ft-os dollárkitermelés sem ritka export cikkeinknél.

A fenti szempontokat figyelembe véve, mezőgazdasági kormányzatunk - az egyéb termékek megfelelő mennyiségének biztosítása mellett - a gabonatermesztés fejlesztését jelölte meg a VI. ötéves terv fő mezőgazdasági célkitűzéséül. Ennek érdekében minden üzem számára 600 Ft felárat biztosít tonnánként az 1978-80 éves bázishoz viszonyított 10 %-ot meghaladó gabona mennyiség növekményre. Együttal a kedvezőtlen adottságú gazdaságoknak árkiegészítést biztosít az adott körzetekben termesztésre célszerűnek ítélt termékekre, s így a gabonára is. Átlagosan 14 aranykorona érték alatti termőterülettel rendelkező üzemek esetében 25 %-os, 14-17 aranykorona értékű területeken pedig 15 %-os az ártámogatás.

Ezeken túlmenően, az országos irányítás meghirdette az Intenzív Gabona Programot, mely IGP néven terjedt el a köz tudatban. Ezt az akciót a termelési rendszerek bonyolítják le három ütemben. Az IGP I. 1980-ban, a II. 1982-ben, a III. pedig 1983. év őszén indult. Lényege az, hogy államunk biztosítja a legkorszerűbb technikai felszerelést azon üzemek számára /a termelési rendszerek szervezésében/, melyek vállalják a területi hozamok gyors fejlesztését és a gépek beszerzéséhez biztosított hitelállomány megtérítését ezen többlettermékből 5 ill. 3 év alatt. Az igényelt többlettermék őszi búzánál 0,7, kukoricánál pedig 1-1,7 t. Az IGP III. programban már felhasználjuk a FAO által biztosított világbanki hitelt is, és a termelésfejlesztés részeként kezeljük a tárolóterek építését is.

Az IGP-nek változatos formáit alakították ki a termelési rendszerek, a Nemzeti Bank területi szerveivel együttműködve. Így Észak-Magyarországon - a kedvezőtlenebb ökológiai adottságokhoz igazodva - kisebbek a területi többlettermés vállalások. Kalászosoknál 0,7-0,9 t, kukoricánál 1,0-1,3 t-át tesz ki ha-ként. Egy technológiai sor biztosításához 1000-1200 ha gabona vetésterületet irnak elő a termelési rendszerek, ill. a hitelt nyújtó bank. Észak-Magyarországon 32 gazdaság kapcsolódott a mozgalomhoz 53 ezer ha vetésterülettel. Ennek mintegy kétharmada kalászos, egyharmada pedig kukorica. A tervezett - részben már végrehajtott - beruházási érték mintegy 330 millió Ft /6500 Ft/ha/. Ebből - a beszerezhető adatok szerint - hozzávetőleg 30 % a saját erő, 70 % pedig hitel. Egy ha-ra előirányzott többlettermés 1050 kg /3.400 Ft/, s így a várható megtérülési idő 2-3 év.

Tájunkon - mely közismerten kedvezőtlenebb adottságokkal rendelkezik, mint az Alföld és a Dunántul - a vállalkozó gazdaságok többsége az IGP III. akcióhoz csatlakozott 1983. évben, s így értékelhető tényadatokkal még nem rendelkezünk. Az IGP I. országos eredményei teljes mértékben igazolták az előzetes kalkulációt, sőt annál valamivel kedvezőbb paramétereiket ért el.

A gazdaságok zöme Észak-Magyarországon is odaadó munkát végez a gabonagazdaság fejlesztése érdekében, melynek egyik elősegítője a népgazdasági, csoport és egyéni érdekeltség összhangjának sikeres megvalósítása. A termelési kedv ösztönzése érdekében - a szakemberek prémium feltételének kidolgozásánál - a gabonaprogramból adódó feladatok teljesítését a gazdaságok kiemelten figyelembe veszik. Emellett a gazdaság első három vezető személye éves fizetésének 20 %-os

összegét kaphatja prémiumként, amennyiben a megtermelt gabona összmennyisége több mint 10 %-kal meghaladja a bázis időszak eredményét.

Az északi megyék párt- és szakigazgatási vezetői sokat tettek a program lényegének megismertetésében, beindulásának elősegítésében. Ehhez a munkához kapcsolódott a MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága is, mikoris a területi szakmai szervezetekkel együttesen, színvonalasan megszervezték az észak-magyarországi gabonatermesztési tanácskozást 1982. március 2-án Egerben. Az ilyen rendezvénynek nehéz lemérni a jelentőségét, de meggyőződésünk, hogy ez is elősegítette a határozottabb szakmai célra irányultságot és az eredmények elérését.

Eredmények. Az adatok azt mutatják, hogy a program feltételeinek kidolgozása az ezzel kapcsolatos szervezési és szakmai tevékenység - beleértve a technikai korszerűsítést is - eredményes volt. A megtermelt gabona összmennyisége - az utóbbi két év kedvezőtlen időjárása ellenére - növekedett országosan és Észak-Magyarországon is.

A szokatlan aszály ellenére, mely legérzékenyebben az Alföldet sújtotta, az 1983. évi összgabonatermés várhatóan mintegy 3 %-kal meghaladja az előző ötéves terv átlagát. Ez annak ellenére fennáll, hogy az előző évhez viszonyítva több, mint 10 %-os csökkenés következett be. Észak-Magyarországon a helyzet ennél kedvezőbb, és az előző ötéves tervhez viszonyítva 22 %-os a termésnövekedés, mely az 1982. évi hozamot is meghaladja közel 5 %-kal. Kedvezőnek ítélnélhető az a tény is, hogy a gyorsabb ütemű növekedés Észak-Magyarországon egyértelműen a termésátlag növekedéséből származott. Ez

a kedvezőbb helyzet a következő tényezőkkel magyarázható:

- az Alföldet az aszály nagyobb mértékben sújtotta 1983-ban, mint Észak-Magyarországot. Ezt legnagyobb mértékben a kukorica érezte meg, melynek vetésterületi aránya lényegesen nagyobb az Alföldön, mint északon. Ennek a fontos növénynek a termés hozama az aszály sújtotta megyékben /Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Szolnok/ hozzávetőleg 50 %-a az előző évinek,
- az alföldi és dunántúli megyékben a korszerű gépi technika beszerzése korábban megvalósult, mint körzetünkben és annak alkalmazása - egyéb tényezőkkel együtt - már a 70-es években a termésátlagok növelését eredményezte. A 60-as évek második felétől Észak-Magyarország termésátlagai nagyobb mértékben elmaradtak az országos átlagtól, mint a korábbi időben. A 80-as években bekövetkezett korszerűsítés és a fejlesztés következtében ugyanakkor Észak-Magyarországon vált gyorsabbá a fejlődés. Ez azonban csak az eddigi nagy lemaradás részleges leoldozását jelenti.

Helyzetelemzés - javaslatok. Az eddigi terméseredmények elemzésénél azt látjuk, hogy a gabonaterület Észak-Magyarországon 1983. évben 96,5 %-a volt az előző ötéves terv átlagának. Ez teljes egészében megegyezik az országos tendenciával. 1981-83 között átlagban Észak-Magyarországon nagyobb volt a vetésterületcsökkenés, mint országosan, de a gabonatermesztés ösztönzése következtében 1983-ban ismét növekedett. A csökkenés mind országosan, mind Észak-Magyarországon elsősorban a kukorica rovására következett be, mely kulturának a vetésterülete Észak-Magyarországon 25 %-kal, országosan pedig 13 %-kal kisebb, mint 1976-80. évek átlagában. A 25 %-os csökkenés tájunkon megfelel a szakmai elgondolásoknak, mivel közben a kalászosok vetésterülete növekedett. Ugyanakkor a kukorica jelenlegi pozícióját már célszerű stabilizálni, nagyobb területi hozamokkal. Összességében a gabona kisebb vetésterülete a szántóföld csökkenésével is összefüggésben van.

A termésátlag növekedés ugyanakkor Észak-Magyarországon dinamikusabb, mint országos átlagban, jóllehet 1982-ben az aszály az északi tájon okozta a legnagyobb terméskiegészt, elsősorban a kalászos gabonákban.

Ezekből következően Észak-Magyarország mezőgazdasági üzemei 1983-ban 1,2 millió t. gabonát állítottak elő, az előző öt éves terv 1 millió t-ájával szemben. A növekedés 21,9 %-os. Az országos számok szerényebbek. A kukoricát súlyosan érintő aszály azért is éreztette erősebben hatását az Alföldön, mert ott nagyobb a kukorica vetésterületi aránya, mint északon. Az összgabona tömegén belül a kukorica és a kalászosok aránya országosan hozzávetőlegesen 50-50%-ban oszlik meg, csupán 1983-ban csökkent a kukorica 44 %-ra. Észak-Magyarországon ugyanakkor a kukorica 30-33 %-ot képvisel.

A kalászosgabonákon belüli hozammenyiség összetételét vizsgálva azt látjuk, hogy országosan több mint 82 %-át az őszi búza teszi ki, míg Észak-Magyarországon ez a szám 75-79% között ingadozik. Ezt elsősorban az árpa nagyobb szerepe idézi elő Észak-Magyarországon, mely 20-23 %-ot tesz ki, az alföldi 14 %-os aránnyal szemben.

Az elmondottak bizonyítják, hogy a gabonatermesztési ágazatban Észak-Magyarországon a kalászosgabonák a meghatározóak, és ezen belül is az őszi búza bír legnagyobb jelentőséggel. Ez a tény a biológiai alapok részletesebb vizsgálatának igényét veti fel. Ennek megfelelően három évre visszamenőleg kigyűjtöttük az újabb őszi búzák termésátlagait a NÖMI kompolti Állomásán. A csoportban szereplő újabb fajtákat a Martonvásári 4 korai és a Jubilejnaja 50 középérésű standard fajtához viszonyítottuk. Az adatok szerint ezen újabb fajták az említett standardokat nem előzték meg. A fajták értékelése

országosan történik, ezért az országos arányszámokat is ki-munkáltuk és ezek egyértelműen jelzik, hogy az észak-magyarországi fajtaválaszték-bővítés, ill. fajtacseré az országos átlagszámok alapján nem megvalósítható. Legjellemzőbb a GK Ságvári korai érésű és a legnagyobb mértékben elterjedt Martonvásári 8 középérésű búzafajta helyzete. Mindkét fajta 4 %-kal /mintegy 300 kg-mal/ előzi meg a standard fajtát. Ugyanakkor a kompolti állomáson 2 ill. 7 %-kal lemarad a standardhoz viszonyítva.

Az ismertetett elérés Észak-Magyarország mostohább ökológiai adottságainak a következménye. A zordabb és 8-10 nappal hosszabb téli időszakon túlmenően meg kell említeni a vegetáció kezdetén - kora tavasszal - jelentkező erős napi hőingadozást, mely nagyobb mértékben próbára teszi az őszi kalászosokat, mint az ország más körzetében. Az utóbbi öt év közül négy évben a március közepén visszatérő fagyhullám az őszi részleges ritkulását okozta. Ez a jelenség legerősebb volt 1979. évben, de 1982-ben is számottevő kipusztulást eredményezett.

Kompolton pl. 1982-ben március 14. és 18. között a 13 órai 8-12 C^o-os hőmérsékletet -8 --10 C^o-os hánali fagyok váltogatták. Ilyen esetben a gyengén fejlett őszi búza és más őszi gabonák gyökerei felszakadoznak és komoly károsodást szenved az állomány. Optimális időben kikelt növényeknél ez a veszély kevésbé áll fenn a megerősödött bojtos gyökérzet, valamint a bokrosodási csomópontokban felhalmozódott tartalék táplálék jelenléte következtében. Ez a fejlettségi szint azonban sok esetben hiányzik a gyakori őszi szárazság és késői kelés következtében.

Az ökológiai adottságok összességében tehát lényegesen kedvezőtlenebbek Észak-Magyarországon az őszi gabonák szá-

mára mint az ország más körzetében.

Az elmondottakból kiindulva, az őszi gabonák biológiai alapjainak fejlesztésénél szükségesnek tartjuk az észak-magyarországi körzet elkülönített elemzését, továbbá a búza honosítási és fajtaelőállítási munkák támogatását az északmagyarországi körzetben, az itt meglévő 170 ezer ha-on vetésterület fejlesztése érdekében.

A fajtakérdésen túlmenően, a gabonatermesztés intenzív fejlesztése felveti még az elővetemény helyzet javítását Észak-Magyarországon. Ezt a kérdést részben megkönnyíti az őszi árpa, mivel őszi búza után is eredményesen termeszthető, s emellett egyre jobb, helyileg aklimatizált fajtával rendelkeznek a gazdaságok. Ezen túlmenően igen előnyösnek itéljük a nagyobb fehérjetartalmu abrakhüvelyesek termesztésének szélesítését. Itt - gépi betakarításra kevésbé alkalmas borsó mellett - fontosnak tartjuk újabb fajták /lóbab, csicséri borsó, szója, stb./ meghonosítását.

Az említett növények termesztésével a viszonylag gyengébb talajokkal rendelkező északi táj jelentősen elősegíthetné a hazai fehérjeellátás javítását, az import csökkenését, ugyanakkor kiváló előveteményt biztosítanánk az őszi búza vetésterület 15-20 %-a számára. Így elősegítenénk a nagyobb búzatermések elérését is. Ehhez viszont aklimatizált variánsok honosítására, előállítására és a sajátos termelési technikai elemek kidolgozására van szükség. Ezért indokoltnak itéljük az abrakhüvelyesek kutatásának biztosítását Észak-Magyarországon.

Befejezésül köszönetet mondok az északmagyarországi há-

rom megye termelőszövetkezetei területi szövetségeinek és
és közvetlen munkatársaimnak az anyagi összeállításában
nyújtott segítségért.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS 1983-RA; EREDMÉNYHIRDETÉS

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

1983. évre

A Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottsága /MAB/ valamint Észak-Magyarország megyei tanácsai és vállalatai a régióban folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére az alábbi témakörökből hirdetnek pályázatot:

Borsod-Abauj-Zemplén Megyei Tanács:

Javaslatok az egészségügyi alapellátás javítására.
Környezetszennyezés hatása az egészségre.

Borsodi Szénbányák Vállalat:

Vágathajtás gyorsítása a Borsodi Szénbányáknál.

December 4. Drótművek:

Az acélhuzalok gyártásánál a huzás körülményeit meghatározó paraméterek /surlódás, üvegprofil, anyagminőség, stb./ optimumának meghatározása a belső és külső repedések elkerülése céljából.

Diósgyőri Gépgyár:

Olyan gyártási megoldás kidolgozása, amellyel a gyártás anyag- vagy energiahányada a jelenlegi színvonalhoz képest lényegesen csökkenthető. /Pl. méret, minőség, anyagtulajdonságok, előgyártmány optimalizálása stb. után./

Olyan gyártmányfejlesztési megoldások vagy tökéletesítések kidolgozása, amelyek a jelenlegi kivitelű gyártmányokhoz képest - üzemeltetésük során - jelentős energiamegtakarítást biztosítanak.

VT-20A tip. kisszámítógépre dolgozzon ki egy olyan softvert, amely az optimális technológiai adatok figyelembe vételével lehetővé teszi a különleges, egyedi kialakítású gyorsacél szerszámok geometriai és szilárdsági méretezését.

DIGÉP /Miskolc/ - ELZETT Művek /Salgótarján/- VILATI /Eger/:

A galvániszapok értékes hulladékfémek kinyerési technológiája. A visszamaradó anyag lehetőleg ne okozzon környezetszennyezést és az eljárás önfinanszírozó legyen.

Északmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat:

Villamosenergiagazdálkodás veszteségeinek csökkentése.

Heves Megyei Tanács:

Chronikus, nem fertőző betegségek epidemiológiája.
A megyék közötti munkaerőmozgás és az ezzel kapcsolatos foglalkoztatáspolitikai együttműködés lehetőségei.

Lenin Kohászati Művek:

Az LKM III. sz. nagyolvasztója fuvószerelvényeinél a magas hőmérsékletű igénybevétellel szembeni tartósság biztosítása.

Acélgyártásnál alkalmazott, tőkés importból származó karbonizáló anyagok kiváltása, valamint korszerű öntőcsarnoki segédanyagok /öntőpor, lunkerpor/ kialakítása.

Az automata acélok forgácsolhatóságának javítása és a javulás számszerű /abszolút vagy relatív/ meghatározása az adagok minősítése érdekében.

Az ötvözött acélok meleg huzási technológiája a termék-választék bővítése érdekében.

Mátraaljai Szénbányák Vállalat:

Külfejtési körülmények között szállítószalagon szállított szén minőségének /fűtőérték, hamutartalom/ folyamatos meghatározására mérési módszer és készülék kidolgozása.

Mátravidéki Fémművek:

A Mátravidéki Fémműveknél használatos folyató és mélyhúzó szerszámok élettartamának növelése.

Miskolc Megyei Város Tanácsa:

Természet- és műemlékvédelem az idegenforgalom szolgálatában.

Társadalmi összefogással megvalósítható fejlesztési javaslatok az ellátás, városkép, a városiasodásért, összességében a városi közérzet javításáért.

Miskolc város népességének egészségügyi állapota, javaslatok a negatívumok megelőzési, megszüntetési, ill. rehabilitálási lehetőségeire.

Miskolc Megyei Város Művelődési Osztálya:

A prevenció módszerei és eszközei az általános iskolai gyermekvédelemben.

Az osztályfőnök pályaaorientációs tevékenysége.

Integrációs modellek a közművelődésben. /Különböző fenn tartású intézmények városi szintű integrációjának lehetőségei./

Nógrád Megyei Tanács:

A diagnosztika, a terápia és a gondozás aktuális kérdései.

Ózdi Kohászati Üzemek:

A hidegen zömíthető ötvözetlen és gyengén ötvözött acélok /pl. csavar alapanyagok/ gyártási technológiájának kidolgozása és alkalmazása az Ózdi Kohászati Üzemekben.

Az optimális energiafelhasználás meghatározása melegen hengerelt profilok gyártásánál, számítógépes üregezés alkalmazásával.

A kohászati vállalatoknál alkalmazott karbantartási rendszerek felülvizsgálata és javaslatok kidolgozása a szükségesnek mutató módosításra.

Salgótarjáni Kohászati Üzemek:

Tüzi horganyzásnál a horganyzókádba dermedt keményhorgany visszanyerésének műszaki-gazdasági elemzése.

Tiszai Kőolajipari Vállalat:

Állóeszközfenntartás /karbantartás/ gazdaságosságának vizsgálata. Korszerű állóeszközfenntartási metodikák és szervezési megoldások kidolgozása, alkalmazása /TIFO, Leninváros/.

✖

Pályázatot lehet továbbá benyújtani idén vagy tavaly készült, már elfogadott tudományos értekezéssel, ha szerzője még nem töltötte be a 35. évét és bizonyítani tudja az értekezés tudományos eredményeinek észak-magyarországi hasznosítását. A pályázat az utóbbi bizonyítás leírását jelenti, amelyhez csatolni kell az értekezést, amelyet a bírálatok beérkezése után visszajuttatunk a szerzőnek.

Pályázati feltételek

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók ill. kutató kollektívák. A pályázaton eddig nem publikált, máshol még be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot 4 példányban /oldalaként kb. 25 sor/ A4 alakban kell jelígyesen benyújtani a Miskolci Akadémiai Bizottsághoz /Miskolc-Egyetemváros, NME Központi ép. I.em. 126. szoba, 3515/. A pályázatok terjedelme max. 100 oldal. A tanulmányhoz egyoldalú összefoglalót kell csatolni, és meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számbajöhető területeket, intézményeket, üzemeket. - A pályázati

témákkal kapcsolatban felvilágosítást nyújt az adományozó intézmény és a MAB.

A pályázatok benyújtásának legkésőbbi határideje 1983. okt. 28. A megfelelő színvonalu pályázatokat a MAB 3-10 ezer Ft-ig jutalmazza. A különféle pályaműveket az illetékes szakbizottságok bírálják el és javasolják díjazásra az adományozó intézmények képviselőinek bevonásával, ill. terjesztik elő kiadásra. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére 1983. dec. 15-én kerül sor.

Dr. Zambó János sk.
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke

A Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/ 1983. májusában 28 témában pályázati felhívást tett közzé Észak-Magyarország három megyei lapjában. A pályázatok beadási határideje 1983. okt. 28 volt. 7 témában összesen 9 pályamű érkezett be. A pályaműveket illetékességi körüknek megfelelően a

- Bányászati
- Egészségügyi
- Gépészeti
- Közgazdaságtudományi
- Társadalomtudományi

Szakbizottságon belül alakult bíráló bizottságok bírálták el, és terjesztettek elő javaslatot a MAB elnökének.

A pályaművek közül a bíráló bizottságok 5-öt díjazásra alkalmasnak ítélték.

A MAB vezetősége 1983. dec. 5-én elfogadta az 1983. évi pályaművekre érkezett jutalmazási javaslatokat és a következő határozatot hozta:

1. Borsodi Szénbányák Vállalat:
"Vágathajtások gyorsítása a Borsodi Szénbányáknál" c. témára két pályamű érkezett. Az "Alfa" jellegű pályázatért Ferencsin Imre 5 ezer Ft, a "Gazdaságosan" jellegű pályázatért Molnár József 3 ezer Ft jutalomban részesült.
2. Diósgyőri Gépgyár:
"Egyedi kialakítású gyorsacél szerszámok VT-20A szerszámgépen történő tervezése" c. témára egy pályamű érkezett. A "DUBAJAD" jelszavas pályázatért Dr. Dudás Illés, Bányai Károly, Jávorkuti Tamás, Dömötör Zoltánné 6 ezer Ft jutalomban részesült.
3. Miskolc Megyei Város Tanácsa:
"Integrációs modellek a közművelődésben" c. témára egy pályázat érkezett. A "Ment-e/ A könyvek által-a világ elébb?" jellegű pályázatért Dr. Tóvári Judit 3 ezer Ft jutalomban részesült.
4. Tiszai Kőolajipari Vállalat:
"Az állóeszközfenntartás /karbantartás/ gazdaságosságának vizsgálata" c. témára egy pályázat érkezett. A "Racionalizálás" jelszavas pályázatért Varga József 3 ezer Ft jutalomban részesült.

VI.

A MAB 1983. ÉVI MŰKÖDÉSÉNEK FONTOSABB ADATAI
ÉS AZ 1984-ES MUNKATERVE

A MAB eddigi ülései:

1. 1979. nov. 30. Miskolc
2. 1980. máj. 28. Eger
3. 1980. okt. 30. Salgótarján
4. 1981. ápr. 2. Miskolc
5. 1981. okt. 29. Kompolt
6. 1982. ápr. 22. Miskolc
7. 1982. okt. 25. Salgótarján
8. 1983. ápr. 13. Miskolc
9. 1983. okt. 28. Gyöngyös

1983. évi adatok

1983. jan. 13. Bihari Ottónak, az MTA r. tagjának, a PAB elnökének temetésén jelen volt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára, aki ez alkalommal tárgyalt Tigyi József akadémikussal, a PAB al-elnökével és Czeglédi Bélával, a PAB tud. titkárával.
1983. jan. 14. A MAB szakbizottságának titkárai /Károly Gyula, Király Béla, Krisztián József, Lorencz Sándor, Nagy György, Schultz György és Szintay István/ az NME-n egyeztették az előző év adatait és összeállították a folyó évre vonatkozó munkatervet. Az ülést Terplán Zénó tud. titkár vezette.
1983. jan. 24. A MAB rendezte meg az NME-n a Gépszerkezettani Akadémiai Bizottság 60. ülését, amelyen az NME 3 tanszéke, továbbá a KOGÉPTERV, a VIDEOTON és a SZTAKI számolt be a gépszerkezetek szilárd- és dinamikai számítógépes tervezésben elért eredményekről.
1983. febr. 9. Zambó János, a MAB elnöke és Terplán Zénó, a MAB tud. titkára tárgyalt az NME jogászfesszoraival egy az északmagyarországi jogászokat tömörítő új MAB-szakbizottság létrehozásáról.
1983. febr. 23. Az MTA "A környezetvédelemmel összefüggő feladat" anyagának kerekasztal-konferenciáján a MAB-ot Berecz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottsága Környezetvédelmi Munkabizottságának elnöke képviselte Bp.-en.

1983. febr. 25. Az MTA "Az infrastruktúra hosszútávú fejlődésének főirányai /1982-2000/" témájú kerekasztal-konferenciáján a MAB-ot Nagy Aladár MAB-tag, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának elnöke képviselte. Jelen volt az MTA Müsz. Tud. Oszt. részéről kiküldött Simon Sándor, az MTA lev. tagja, aki egyben a MAB tagja és a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke.
1983. márc. 18. Az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei PB-ének VB-je - Grósz Károly első titkár vezetésével - megtárgyalta a Zambó János MAB-elnök által előterjesztett "Tájékoztató a Miskolci Akadémiai Bizottság munkájáról" készült 26 oldalas írásos anyagot. Az ülésen a VB szinte valamennyi tagja felszólalt, és véleményt nyilvánított Gordos János, a Nógrád megyei PB titkára, Vasas Joachim, a Heves megyei PB osztályvezetője, és Hajdú István az MSZMP KB TKKO alosztályvezetője is. A VB elismerte a MAB eddigi tevékenységét és számos hasznos tanács hangzott el a további feladatok elvégzéséhez.
1983. márc. 22. A TMB megbízásából a MAB megrendezte az NME-n sorrendben 5. kandidátusi védését. Váradi Károly okl. gépészmérnök /BME Gépszerkezettani Intézete/ védte meg sikeresen disszertációját.
1983. ápr. 3. "Nógrád megye tudományos életéről" jelent meg hosszabb cikk a Nógrád c. napilapban. Szalánczay György, a Megyei Tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője válaszolt a kérdésekre. Válaszában részletesen kitért a MAB munkájára.
1983. ápr. 13. A MAB megtartotta 8. ülését az NME-n. Zambó János elnök vezetésével. Az ülés lefolyása más helyen részletesen olvasható.
1983. ápr. 21. A MAB rendezte meg az NME-n - a Gépészeti, Kohászati és Közgazdaságtudományi Szakbizottságok közreműködésével - "Az acélok gyártása, választéka, minősége, ára és a felhasználók igényei" c. írásos anyag vitáját, amelyet Terplán Zénó tud. titkár vezetett le. A kialakult javaslatot máj. 13-án Bp.-en, a MTESZ-székházban, az OMBKE, GTE, ÉTE, KTE és MEE által rendezett, "A vaskohászati termékek" tárgyú tanácskozáson Simon Sándor, az MTA lev. tagja, a MAB tagja és a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke terjesztette elő.
1983. ápr. 26-29. Az MTA támogatásával és más akadémiai bizottságok, a GTE és az NME közreműködésével, a MAB szervezte az International Federation for the Theory of Machines and Mechanisms /IPTOMM/ "History of TMM" elnevezésű, E/ je-

lő állandó bizottságának rendes ülését az NME-n. Ennek keretében került sor ápr. 27-én a "3. Mechanizmusok és Hajtóművek" szakmai szemináriumára is. Sályi István volt a rendező.

1983. máj. 12. Prof. G. Seidl-t /Bergakademie, Freiberg/ Terplán Zénó, a MAB tud. titkára és Nagy Aladár, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának elnöke tájékoztatta a MAB munkájáról.
1983. máj. 14. "Tudománypolitikánk a szocialista fejlődés szolgálatában" c. hosszabb cikket írt a Nógrád c. napilapban Gordos János, a Nógrád megyei PB titkára, amelyben többször is hivatkozik elismeréssel a MAB munkájáról.
1983. jun. 2. "A szellemi tőke hasznosításáért" címen a MAB három évről jelent meg hosszabb cikk a Népszabadság hasábjain.
1983. jun. 15. A MAB szakbizottságainak titkárai /Krisztián József, Lorencz Sándor, Nagy György, Schultz György és Szintay István/ a GATE Kompolti Kutató Intézetében tapasztalatcsere értekezleten vettek részt Terplán Zénó tud. titkár vezetésével.
1983. jul. 12. "A szellemi élet regionális központjai" c. hosszabb cikk jelent meg a Népszabadságban.
1983. aug. 9. A miskolci Déli Hírlapban fényképekkel kiegészített hosszabb cikk jelent meg a MAB-székház belső és külső átalakítási munkálatairól.
1983. szept. 6-10. Az MTA támogatásával, a GTE és az NME közreműködésével a MAB rendezte meg Mályiban a szocialista országok akadémiáinak 7. Nemzetközi Kollokviumát "Mechanical Fatigue of Metals" címen. A kollokviumot Terplán Zénó, a MAB tud. titkára nyitotta meg, amely után 41 előadás hangzott el angol, német és orosz nyelven. Az előadások megjelentek az NME idegen nyelvű Közleményei két kötetében. Tóth László volt a rendező.
1983. szept. 22. A MAB társrendezője volt az NME Mechanikai technológiai Tanszéke által rendezett bemutásnak az NME-n, amelyen a svájci Oerlicon cég ismertette hegesztőberendezéseit és hegesztőanyagait.
1983. szept. 22. Az MTA vendégeként hazánkban tartózkodott J. Deveril-t, a Royal Society külügyi igazgatóját az NME-n Czibere Tibor, az MTA lev. tagja, az NME rektoraként és a MAB tagjaként nemcsak az NME-ről, hanem a MAB-ról is tájékoztatta.

1983. okt. 17. A Nógrád megyei PB Agitációs és Propaganda Osztálya megtárgyalta Salgótarjában a megye tudományos koordinációját, amelyet Bandur Károly, a Nógrád megyei Okt. Igazgatóság igazgatója, a MAB alelnöke terjesztett elő.
1983. okt. 26. A Hazafias Népfront miskolci értelmiségi ankétján Terplán Zénó, a MAB tud. titkára ismertette a MAB eddigi tevékenységét.
1983. okt. 28. A MAB megtartotta 9. ülését Gyöngyösön, a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Karának központi épületében Zambó János elnök vezetésével. Az ülés lefolyása más helyen részletesen olvasható.
1983. nov. 2. A DAB rendes ülésén - meghívásra - részt vett és felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.
1983. nov. 3. A kémia oktatásának Heves megyei helyzetéről rendeztek Egerben, a Technika Házában kerekasztal-beszélgetést, amelyen a MAB-ot Szücs László főigazgató, a MAB alelnöke képviselte.
1983. nov. 16. A MAB - társrendezőikkel - megszervezte "Uj zaj- és rezgésvédelmi jogszabályok végrehajtásából adódó feladatok" c. ankétot a miskolci MTESZ-székházban.
1983. nov. 30. Megkezdődött Miskolcon a MAB-székház műszaki átvétele.
1983. dec. 5. A MAB vezetősége ülést tartott, amelyen - az érdekelt szakbizottságokon belül felkért bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1983. évi pályaműveinek jutalmazásáról. Részletek más helyen olvashatók.
1983. dec. 12. Tudománypolitikai aktiva ülést rendezett Salgótarjában, a TIT-székházban a Nógrád megyei Tanács művelődésügyi osztálya Horváth István osztályvezető, MAB-tag irányításával, amelyen jelen volt Bandur Károly, a MAB alelnöke.
1983. dec. 19. A miskolci Déli Hírlap ismét fényképekkel illusztrált cikket közölt a MAB-székházról.
1983. dec. 28. Hosszú előkészület után a MAB titkársága átköltözött az NME-ről a MAB újjá alakított székházába.
1983. dec. 30. Összeállt a MAB tíz főből álló főállású gárdája a MAB-székház megnyitásával egyidőben.

A MAB 1984. évi munkaterve

1984-ben, a szakbizottsági munkatervekben foglaltakon túl, a MAB a következőket tervezi:

1. Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyék párt- és állami szerveivel való kapcsolattartás az 1980-ban megindított és az elmúlt években folytatott alapokon.
2. A pályázati témák összegyűjtése, kiírása, a beérkező pályaművek elbírálása, a jutalmak kiosztása.
3. Az 1980-ban a három megye MTESZ és TIT szervezeteinek vezetőivel aláírt együttműködési megállapodás gyakorlati megvalósítása.
4. A TMB kérésére, adott esetben, kandidátusi vagy doktori értekezés védésének megszervezése Észak-Magyarország területén.
5. A MAB-székház ünnepélyes avatása és munkába állítása.
6. A MAB Klubjának beindítása.

A MAB tervezett ülései 1984-ben:

10. 1984. februárjában Miskolcon
11. 1984. őszén később kijelölt helyen

VII.

BESZÁMOLÓ A MAB SZAKBIZOTTSÁGAINAK 1983. ÉVI MUNKÁJÁRÓL ÉS AZ
1983. ÉVI MUNKATERVEK

A/ Beszámolók

BÁNYÁSZATI SZAKBIZOTTSÁG

A szakbizottság 1983. évi ülései:

8. 1983. ápr. 8. Miskolc

9. 1983. dec. 13. Miskolc

A munkabizottságok ülései:

Bányászati történeti Munkabizottság

1. 1983. dec. 9. alakuló ülés Miskolcon

Ércbányászati Munkabizottság

6. 1983. jún. 30. Eger

7. 1983. okt. 18. Recsk

Geo-Munkabizottság

7. 1983. márc. 17. Miskolc

8. 1983. okt. 13. Miskolc

Külszíni szénbányászati Munkabizottság

1983-ban nem volt ülés

Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottság

6. 1983. júl. 6. Miskolc

BÁNYÁSZATI SZAKBIZOTTSÁG

A szakbizottság 1983. évi ülései:

- 8. 1983. ápr. 8. Miskolc
- 9. 1983. dec.13. Miskolc

A munkabizottságok ülései:

Bányászati történeti Munkabizottság

- 1. 1983. dec. 9. alakuló ülés Miskolcon

Ércbányászati Munkabizottság

- 6. 1983. jún. 30. Eger
- 7. 1983. okt. 18. Recsk

Geo-Munkabizottság

- 7. 1983. márc. 17. Miskolc
- 8. 1983. okt. 13. Miskolc

Külszini szénbányászati Munkabizottság

1983-ban nem volt ülés

Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottság

- 6. 1983. júl. 6. Miskolc

1983. évi működés

1983. jan. 14. A MAB szakbizottsági titkárainak tapasztalatcseréjén, az NME-n részt vett Schultz György, a szakbizottság titkára.
1983. febr. 23. A Külszini szénbányászati Munkabizottság az OMBKE-vel megrendezte a "Külfejtési nagygépek üzemellenőrzésének automatizálása" c. téma vitáját. Vita-indító előadást Bocsánczy János, a munkabizottság elnöke tartott.
1983. márc. 17. A Geo-Munkabizottság megtartotta 7. ülését Takács Ernő munkabizottsági elnök vezetésével az NME-n. Hámor Géza számolt be a "Földtani Kutatás feladatai Észak-Magyarországon" és Ádám Oszkár "A nyersanyagkutatás Észak-Magyarországon" c. témáról.
1983. ápr. 8. A szakbizottság megtartotta 8. ülését Miskolcon, a BSzV székházában a külföldön tartózkodott szakbizottsági elnök megbízásából Takács Ernőnek, a Geo-Munkabizottság elnökének vezetésével. Napirenden szerepelt "A bányamérnök-képzés hazai helyzete és feladatai a felsőoktatás reformjának tükrében" c. anyag vitája.
1983. jun. 8. A Geo-Munkabizottságon belül létesített "Darno"-témabizottság ülést tartott a BSzV miskolci székházában.
1983. jun. 15. A MAB szakbizottsági titkárainak tapasztalatcseréjén a GATE Kompolti Kutató Intézetében részt vett Schultz György, a szakbizottság titkára és Gyulai Ákos, a szakbizottság másodtitkára.
1983. jún. 30. Az Ércbányászati Munkabizottság megtartotta 6. ülését Tarján Iván szakbizottsági elnök vezetésével az Országos Érc- és Ásványbányák Kutató és Termelő Művében, Egerben. Simon Sándor és Gyurkó László munkabizottsági tagok tartottak előadást az ércbányászattal kapcsolatos foglalkozási ártalmakról és környezetvédelmi gondokról.
1983. júl. 6. A Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottság megtartotta 6. ülését Patvaros József munkabizottsági elnök vezetésével a BSzV-nál, Miskolcon.
1983. okt. 13. A Geo-Munkabizottság megtartotta 8. ülését Takács Ernő munkabizottsági elnök vezetésével az NME-n. Juhász András tartott előadást "A földtani kutatás hatékonyságának kérdései" és Takács Ernő "A földtani képzés jelenlegi helyzete az NME-n" címen.